

ต้นทุนและผลตอบแทนการลงทุนเลี้ยงนกกกระทา

วัตถุประสงค์สำคัญข้อหนึ่งในการเลือกทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้คือ การศึกษาถึงต้นทุนและผลตอบแทนที่จะเกิดขึ้นจากการลงทุนเลี้ยงนกกกระทา ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ที่สนใจจะลงทุนเลี้ยงนกกกระทาได้มีโอกาสศึกษาถึงความเป็นไปได้ทางด้านการลงทุนล่วงหน้าก่อน และหรือเมื่อตัดสินใจลงทุนแล้วจะได้เตรียมการจัดหาเงินทุนมาเพื่อจ่ายเป็นต้นทุนประเภทต่างๆที่จะเกิดขึ้นเนื่องจากการลงทุนเลี้ยงนกกกระทา ด้วยเหตุนี้ผู้เขียนจึงใช้วิธีการสัมภาษณ์และสังเกตการณ์จากเกษตรกรที่เลือกมาเป็นฟาร์มตัวอย่าง โดยสร้างแบบสัมภาษณ์ที่จะให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการเลี้ยงนกกกระทา ต้นทุน รายได้ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคของการเลี้ยงนกกกระทา ซึ่งรายละเอียดของแบบสัมภาษณ์ได้แสดงไว้ในภาคผนวกแล้ว

สำหรับเกณฑ์การคัดเลือกฟาร์มตัวอย่างครั้งนี้ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง(Purposive Sampling) กล่าวคือเจาะจงเลือกเฉพาะฟาร์มที่เลี้ยงนกกกระทาแบบครบวงจร ซึ่งหมายถึงฟาร์มที่เลี้ยงนกกทุกประเภท โดยจะมีการเลี้ยงนกเป็นพ่อพันธุ์ แม่พันธุ์ และนกไข่ที่ได้จากไข่เชื้อที่ฟักในฟาร์ม ส่วนการเลี้ยงนกแบบไม่ครบวงจร คือเลี้ยงนกประเภทใดประเภทหนึ่งโดยเฉพาะ เช่นเลี้ยงนกสาวเพื่อขายไข่นก หรือเลี้ยงนกเป็นพ่อพันธุ์แม่พันธุ์ เพื่อฟักไข่เชื้อออกเป็นลูกนกไว้ขายให้ฟาร์มขนาดเล็กเลี้ยงต่อไป เนื่องจากนกกกระทามีชีพจักรสั้น เพียงประมาณ 10-12 เดือน การเลี้ยงนกเป็นการค้าจึงเริ่มและเลิกเลี้ยงได้ง่ายและเร็ว แต่นกกระทายังไม่จัดเป็นสัตว์เศรษฐกิจ จึงไม่มีการสำรวจจำนวนผู้เลี้ยงทั้งหมดไว้อย่างเป็นทางการ ไม่ว่าโดยสำนักงานสถิติกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หรือ คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ประกอบกับการเลี้ยงนกมีลักษณะคล้ายคลึงกัน จึงได้คัดเลือกฟาร์มตัวอย่างเพื่อการวิจัยครั้งนี้เฉพาะฟาร์มที่มีการเลี้ยงแบบครบวงจรจำนวน 17 ตัวอย่าง โดยแบ่งขนาดฟาร์มเหล่านี้ออกเป็น 3 ขนาด คือขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ขึ้นกับจำนวนนกที่เลี้ยงในรอบปี 2529 ของฟาร์มหนึ่งๆ ซึ่งหมายถึง จำนวนนกที่เป็นพ่อพันธุ์แม่พันธุ์ นกรุ่นเพศผู้ที่ขายเป็นนกเนื้อ

และนกไข่ โดยกำหนดให้

1. ฟาร์มขนาดเล็ก หมายถึงฟาร์มที่เลี้ยงนกจำนวน 1,000-5,000 ตัวต่อปี
2. ฟาร์มขนาดกลาง หมายถึงฟาร์มที่เลี้ยงนกจำนวน 5,001-10,000 ตัวต่อปี
3. ฟาร์มขนาดใหญ่ หมายถึงฟาร์มที่เลี้ยงนกจำนวน 10,000 ตัวขึ้นไป

ปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อต้นทุนและรายได้ของฟาร์ม คือจำนวนนกที่เลี้ยงไว้ในแต่ละฟาร์ม จึงได้แสดงจำนวนนกที่เลี้ยงของแต่ละฟาร์มไว้ในตารางที่ 4.1 โดยแบ่งทั้ง 17 ฟาร์มตามเกณฑ์ ได้เป็นขนาดเล็ก 5 ฟาร์ม ขนาดกลาง 7 ฟาร์ม และขนาดใหญ่ 5 ฟาร์ม ดังต่อไปนี้

ศูนย์วิทยพักร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนนกแต่ละประเภทที่เลี้ยงในฟาร์มขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่

หน่วย : ตัว

	จำนวนนกในฟาร์มตัวอย่าง								จำนวนนกเฉลี่ย
	1	2	3	4	5	6	7	รวม	
ฟาร์มขนาดเล็ก									
นกพันธุ์	330	150	390	200	330	-	-	1,400	280
นกไข่	2,000	1,000	2,305	1,500	2,200	-	-	9,005	1,801
นกรุ่นเพศผู้	2,000	1,000	2,305	1,500	2,200	-	-	9,005	1,801
รวม	4,330	2,150	5,000	3,200	4,730	-	-	19,410	3,882
ฟาร์มขนาดกลาง									
นกพันธุ์	520	450	490	300	450	400	260	2,870	415
นกไข่	4,030	4,050	3,950	4,500	3,000	3,000	2,800	25,330	3,619
นกรุ่นเพศผู้	4,030	4,050	3,950	4,500	3,000	3,000	2,800	25,330	3,619
รวม	8,580	8,550	8,390	9,300	6,450	6,400	5,860	53,562	7,648
ฟาร์มขนาดใหญ่									
นกพันธุ์	1,090	1,000	1,100	600	535	-	-	4,325	865
นกไข่	10,000	8,000	9,000	6,000	5,000	-	-	38,000	7,600
นกรุ่นเพศผู้	10,000	8,000	9,000	6,000	5,000	-	-	38,000	7,600
รวม	21,090	17,000	19,100	12,600	10,535	-	-	80,325	16,065

ในตารางที่ 4.1 ซึ่งแสดงจำนวนนกที่เลี้ยงไว้ในแต่ละฟาร์มของฟาร์มทั้งขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ โดยแบ่งแสดงจำนวนนกเป็น 3 ประเภท ที่สำคัญ คือ นกพันธุ์ นกไข่ และนกรุ่นเพศผู้ จะเห็นได้ว่า จำนวนนกไข่เท่ากับจำนวนนกรุ่นเพศผู้ ทั้งนี้เพราะจากการสัมภาษณ์เจ้าของฟาร์มพบว่า ไข่เชื้อที่จะฟักออกมาเป็นลูกนก มีโอกาสเป็นเพศผู้และเพศเมีย ในอัตราที่เท่ากันคือ 1 : 1 ซึ่งจะได้กล่าวถึงรายละเอียดของนกแต่ละประเภทต่อไปในหัวข้อ เรื่องกระบวนการเลี้ยงนกกระทา สำหรับเรื่องจำนวนนกนั้น สิ่งที่ต้องพิจารณาคือ การหา

จำนวนนกที่จะไปใช้ในการคำนวณหาทั้งต้นทุนและรายได้ของการเลี้ยงนกกะทาในฟาร์มแต่ละขนาด และเนื่องจากฟาร์มตัวอย่างของแต่ละขนาดมีจำนวนนกไม่เท่ากัน เพื่อประโยชน์ในการเปรียบเทียบและการวิเคราะห์ วิจัยเรื่องนี้ จึงได้คำนวณหาจำนวนนกเฉลี่ยแต่ละประเภทของฟาร์มแต่ละขนาดไว้ด้วยวิธีการทางสถิติ คือการหาค่าเฉลี่ย (mean) จากสูตร

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{n}$$

โดยที่ \bar{x} - ค่าตัวกลาง (mean)
 $\sum x$ - ผลรวมของค่า x
 n - จำนวนตัวอย่าง

ในกรณีที่ต้องการหาค่าเฉลี่ยของจำนวนนกไขในฟาร์มขนาดเล็กจะคำนวณได้ดังนี้

$\sum x$ - จำนวนนกไขของแต่ละฟาร์มตัวอย่างรวมกัน
 n - จำนวนฟาร์มตัวอย่างในฟาร์มขนาดเล็ก

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{n}$$

$$= \frac{2,000 + 1,000 + 2,305 + 1,500 + 2,200}{5}$$

$$= \frac{9,005}{5} = 1,801 \text{ ตัว}$$

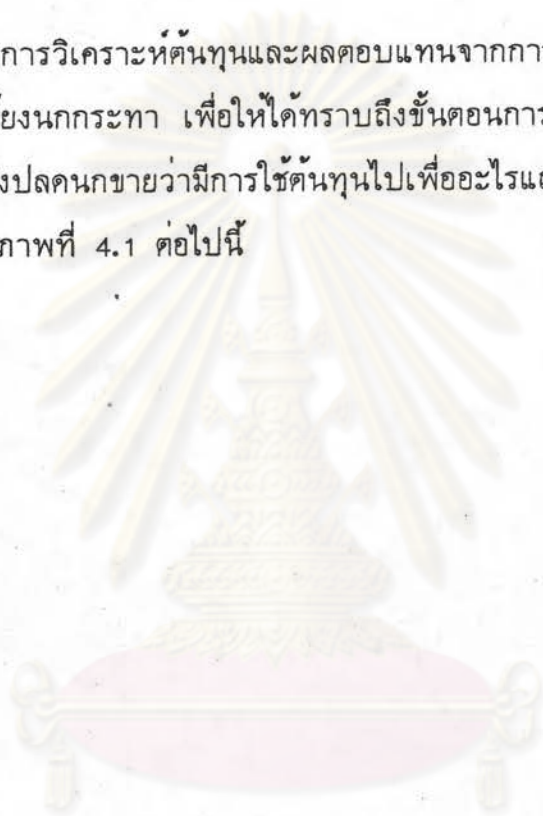
ด้วยวิธีการข้างต้น จะได้จำนวนนกไขเฉลี่ยของฟาร์มขนาดเล็ก - 1,801 ตัว และจำนวนที่ได้นี้จะเป็นตัวแทนของจำนวนนกไขในฟาร์มขนาดเล็กที่จะนำไปใช้เพื่อการคำนวณต่อไป และสำหรับการหาค่าเฉลี่ยเพื่อเป็นตัวแทนของข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์เรื่องการเลี้ยงนกกะทา นี้ จะใช้วิธีการทำนองเดียวกันกับที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

จากตาราง 4.1 พบว่าจำนวนนกเฉลี่ยที่ฟาร์มขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่เลี้ยงไว้จะเท่ากับ 3,882 ตัว 7,648 ตัว และ 16,065 ตัว ตามลำดับ โดยที่ในฟาร์ม ขนาดเล็ก

จำนวนนกที่เลี้ยงสูงสุดคือ 5,000 ตัว ต่ำสุดคือ 2,150 ตัว ส่วนฟาร์มขนาดกลางจำนวนนกที่เลี้ยงสูงสุดคือ 9,300 ตัว ต่ำสุด 5,860 ตัว และฟาร์มขนาดใหญ่จำนวนเลี้ยงสูงสุด คือ 21,090 ตัว ต่ำสุด 12,600 ตัว

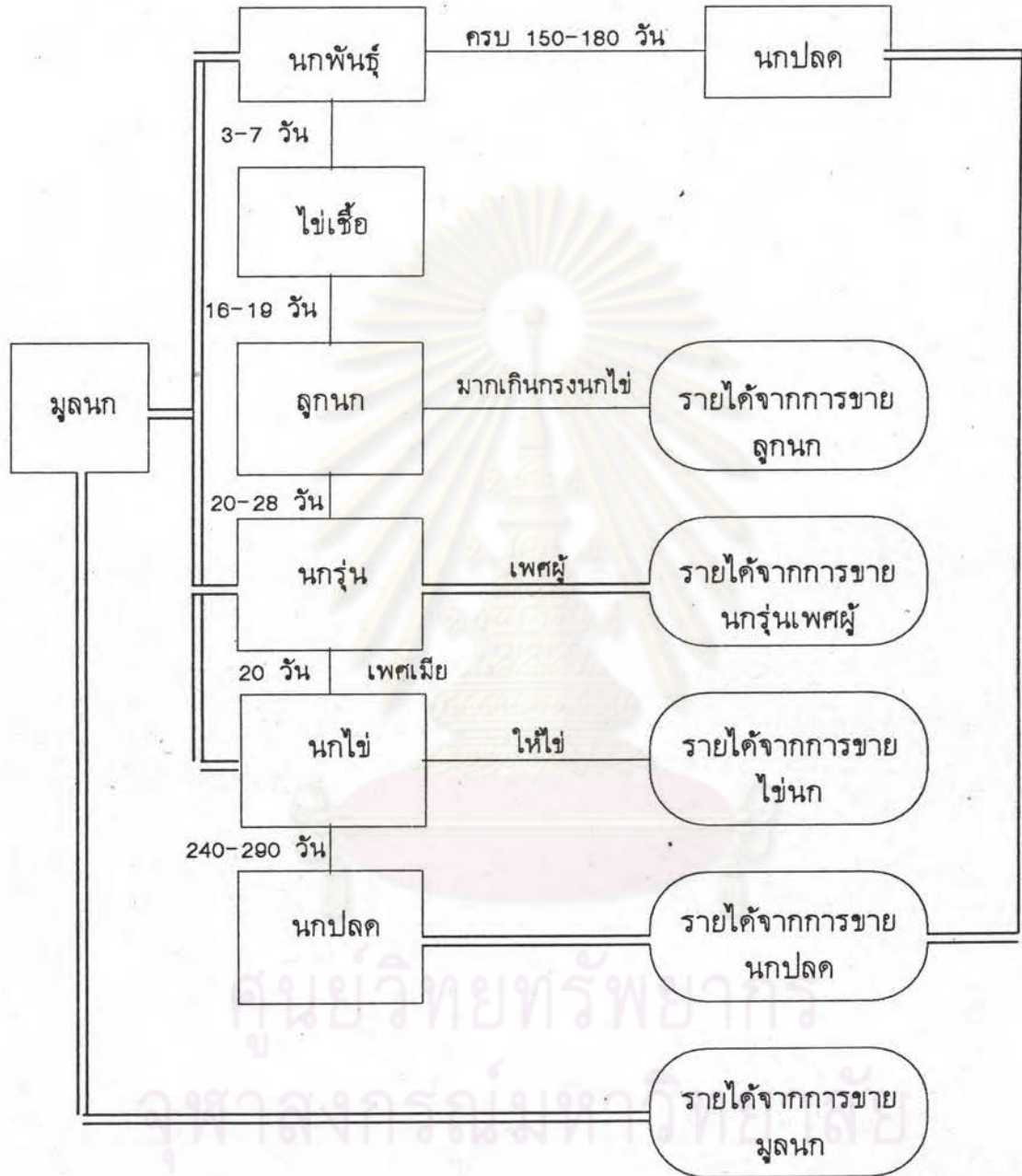
กระบวนการเลี้ยงนกกระทาในฟาร์ม

ก่อนที่จะทำการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการลงทุนเลี้ยงนกกระทา ควรศึกษาถึงกระบวนการเลี้ยงนกกระทา เพื่อให้ได้ทราบถึงขั้นตอนการเลี้ยงแบบครบวงจรคือตั้งแต่เพาะพันธุ์นกไข่ จนถึงปลดคนขายว่ามีการใช้ต้นทุนไปเพื่ออะไรและมีแหล่งที่มาของรายได้จากทางใด ดังแสดงในแผนภาพที่ 4.1 ต่อไปนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภาพที่ 4.1 แสดงกระบวนการเลี้ยงนกกระทาในรอบระยะเวลาการผลิต

_____ แสดงรายได้ทางตรงและรายได้อื่นจากการเลี้ยงนกกระทา

===== แสดงรายได้ทางอ้อมจากการเลี้ยงนกกระทา

จากแผนภาพที่ 4.1 กระบวนการเลี้ยงนกกกระทาจะเริ่มด้วยการหานกมาเพาะพันธุ์โดยอาจจะซื้อนกจากต่างฟาร์มมาผสมพันธุ์กับนกในฟาร์มเพื่อเป็นนกพันธุ์ หรืออาจจะใช้นกในฟาร์มต่างสายเลือดกัน นกที่นำมาผสมพันธุ์นี้จะเรียกว่า นกพันธุ์ ซึ่งจะมีระยะเวลาที่ให้ประโยชน์กับการเพาะพันธุ์ได้ประมาณ 150-180 วัน หลังจากนั้นผู้เลี้ยงจะปลดนกออกขาย เรียกว่า นกปลด เช่นเดียวกับ นกไข่ ที่จะหมดอายุการให้ไข่แล้วโดยนกปลดเหล่านี้จะนำออกขายเพื่อการบริโภค

นกพันธุ์ที่เลี้ยงไว้จะให้ ไข่เชื้อ ซึ่งจะเก็บไว้เตรียมเข้าตู้ฟักได้ประมาณ 3-7 วัน จากนั้นจะนำเข้าตู้ฟักเพื่อให้ได้เป็น ลูกนก โดยใช้ระยะเวลาฟักไข่ 16-19 วัน ลูกนกที่ออกจากตู้ฟักจะเลี้ยงไว้คัดเพศนกอีก 20-28 วัน จึงเป็น นกรุ่น โดยมีสมมุติฐานสำหรับการศึกษาเรื่องนี้ไว้ว่า จำนวนลูกนกที่จะเลี้ยงไว้คัดเพศให้เป็น 2 เท่า ของจำนวนนกไข่ที่ฟาร์มนั้นๆ มีอยู่ หาค่าว อัตรารอดจากลูกนกเป็นนกรุ่น ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์ผู้เลี้ยงนกกกระทาพบว่า ลูกนกที่เลี้ยงไว้เพื่อเป็นนกรุ่นนั้น จำนวนที่รอดตายมาจะมีโอกาสเป็นนกรุ่นเพศผู้และเพศเมียได้ ในอัตรา 1 : 1 ส่วนลูกนกแรกเกิดที่เหลือจากการเลี้ยงไว้คัดเพศกำหนดให้นำออกขายเพื่อ ให้ฟาร์มอื่นเลี้ยงต่อในราคาตัวละ 2 บาท ซึ่งนับว่าเป็นราคาขายต่ำสุดที่จะได้จากการขายนกกกระทา โดยจัดไว้เป็นรายได้อื่นนอกจากรายได้ทางตรงและรายได้ทางอ้อมจากการเลี้ยงนกกกระทา

เมื่อได้นกรุ่นในจำนวนที่เพียงพอเพื่อการคัดเพศนกแล้ว จึงคัดเอานกรุ่นเพศเมียไว้เลี้ยงต่อไปอีก 20 วัน เพื่อให้ได้นกใหญ่ที่จะให้ไข่จนกว่าจะเรียกว่า นกไข่ ส่วนนกรุ่นเพศผู้ในจำนวนที่เท่ากันจะนำออกขายเป็นรายได้จากการขายนกรุ่นเพศผู้ และหลังจากที่นกไข่ให้ไข่สม่ำเสมอแล้วประมาณ 240-290 วัน ก็จะเป็นนกที่ต้องปลดออกขาย เพราะอัตราการให้ไข่ลดต่ำลงมาก จึงเรียกว่า นกปลด และนำออกขายเป็นรายได้จากการขายนกปลด รวมระยะเวลาดังแต่เริ่มมีนกพันธุ์ จนกระทั่งได้ไข่จนขาย ไข่เวลาประมาณ 59-74 วัน จากนั้น นกกกระทาจะให้ผลตอบแทนเป็นรายได้จากการขายไข่นก นานประมาณ 240-290 วัน นับเป็นรายได้ทางตรงจากการเลี้ยงนกกกระทา นอกจากนี้ยังมีรายได้จากการขายมูลนก ซึ่งนับเป็นผลพลอยได้จากการเลี้ยงนกกกระทาอีกด้วย ถ้าจะรวมระยะเวลาที่ใช้ในกระบวนการเลี้ยงนกกกระทา รอบหนึ่งๆ จะใช้เวลาประมาณ 299-364 วัน ในการศึกษาจึงใช้ระยะเวลา 1 ปี เป็นรอบระยะเวลาในการพิจารณาต้นทุนและรายได้จากการเลี้ยงนกกกระทา โดยใช้ข้อมูล พ.ศ. 2529 เป็นปีพิจารณา

ลักษณะต้นทุนการเลี้ยงนกกระทา

ต้นทุนการเลี้ยงนกกระทา หมายถึง รายจ่ายต่างๆที่เกิดขึ้นในฟาร์ม ตั้งแต่ค่าโรงเรือน อุปกรณ์การเลี้ยงนก และเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ ค่าซื้อนกมาทำพันธุ์ การเลี้ยงนกพันธุ์ การฟักไข่ นก การกกและเลี้ยงดูจนจนเป็นนกรุ่นคัดเพศได้ การเลี้ยงนกไข่ จนกระทั่งปลดนกขาย รวมถึงค่าใช้จ่ายในการขายผลผลิตในฟาร์ม ได้แก่ ไข่ นก ตัวนก และมูลนก ด้วย โดยวิธีการหาค่าเฉลี่ย (mean) เพื่อเป็นตัวแทนของต้นทุนแต่ละประเภทในฟาร์มแต่ละขนาด ทำนองเดียวกันกับการหาจำนวนนกเฉลี่ยที่ได้กล่าวไว้แล้วในตอนต้นของบทที่ 4 ต้นทุนการเลี้ยงนกกระทาสามารถจำแนกเป็น 2 ประเภท คือ ต้นทุนประเภทรายจ่ายเป็นทุน และ ต้นทุนประเภทรายจ่ายประจำ ดังจะได้อธิบายรายละเอียดต่อไปนี้

1. ต้นทุนประเภทรายจ่ายเป็นทุน (Capital Expenditures) หมายถึงรายจ่ายที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อกิจการมากกว่าหนึ่งงวดบัญชี รายจ่ายประเภทนี้หมายถึง สินทรัพย์ที่ใช้ในฟาร์ม เมื่อนำสินทรัพย์นี้มาใช้งาน ต้นทุนของบริการที่ได้รับจากสินทรัพย์นั้นในงวดหนึ่งๆ จะนำมาคิดเป็นรายจ่ายประจำงวด (เพิ่มแซ สถิตวงศ์ ณ อยุธยา 2525 : 15) ในลักษณะของค่าเสื่อมราคา ต้นทุนประเภทรายจ่ายเป็นทุน สำหรับการเลี้ยงนกกระทา ได้แก่ ที่ดิน โรงเรือน รถยนต์ หรือรถจักรยานยนต์ หรือจักรยานและอุปกรณ์การเลี้ยงได้แก่ ตู้ฟักไข่ และกรงกกดูนก กรงนกรุ่นและกรงนกใหญ่ สำหรับเลี้ยงนกไข่และนกพันธุ์ อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ ได้แก่ เครื่องผสมอาหาร บ่อบาดาล เครื่องสูบน้ำ เครื่องชั่งน้ำหนัก รถเข็นที่ใช้ในโรงเรือน เป็นต้น โดยได้แสดงรายการและต้นทุนของสินทรัพย์แต่ละประเภทของฟาร์มตัวอย่างขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ในตารางที่ 4.2-4.5 ต่อไปนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.2 แสดงต้นทุนของสินทรัพย์เฉลี่ยในฟาร์มขนาดเล็ก

หน่วย : บาท

รายการ	ต้นทุนสินทรัพย์ในฟาร์มตัวอย่าง					รวม	ต้นทุนเฉลี่ย
	1	2	3	4	5		
ที่ดิน	0	20,000	12,500	10,300	9,500	52,300	13,075
โรงเรือน	3,500	5,000	4,500	3,000	2,500	18,500	3,700
อุปกรณ์การเลี้ยง							
ตู้ฟักไข่	5,000	1,100	8,000	3,000	9,500	26,600	5,320
กรงกกลูกนก	2,000	760	2,000	800	2,400	7,960	1,592
กรงนกรุ่น	450	1,200	6,000	1,250	700	9,600	1,920
กรงนกใหญ่	2,400	3,300	6,500	8,400	6,000	26,600	5,320
เครื่องมือเครื่องใช้							
เครื่องผสมอาหาร	0	0	0	0	0	0	0
บ่อบาดาล	0	2,700	0	2,300	5,000	10,000	3,333
เครื่องสูบน้ำ	0	0	0	0	1,500	1,500	1,500
เครื่องชั่งน้ำหนัก	350	350	350	340	300	1,690	338
รถเข็น	500	450	600	500	500	2,550	510
ยานพาหนะ	3,000	0	0	3,000	0	6,000	3,000
รวม							39,608

ตารางที่ 4.3 แสดงต้นทุนของสินทรัพย์เฉลี่ยในฟาร์มขนาดกลาง

รายการ	ต้นทุนสินทรัพย์ในฟาร์มตัวอย่าง							รวม	ต้นทุนเฉลี่ย
	1	2	3	4	5	6	7		
ที่ดิน	32,000	25,000	0	19,000	15,000	8,700	21,000	120,700	20,117
โรงเรือน	30,000	15,000	10,000	24,000	20,000	32,000	12,000	143,000	20,429
อุปกรณ์การเลี้ยง									
คูปักไข่	5,500	16,000	10,200	9,500	5,500	2,400	8,000	57,100	8,157
กรงกกลูกนก	3,000	3,000	2,500	2,800	1,000	1,520	6,000	19,820	2,831
กรงนกขุน	2,000	11,700	2,800	3,000	1,500	2,400	3,000	26,400	3,771
กรงนกใหญ่	15,300	18,600	16,000	19,900	8,000	10,000	8,250	96,050	13,721
เครื่องมือเครื่องใช้									
เครื่องผสมอาหาร	0	0	0	8,500	0	0	0	8,500	8,500
บ่อบาดาล	0	0	0	7,000	0	5,000	0	12,000	6,000
เครื่องสูบน้ำ	0	0	0	4,500	0	0	0	4,500	4,500
เครื่องชั่งน้ำหนัก	300	350	250	350	350	350	0	1,950	325
รถเข็น	300	600	500	900	600	550	500	3,950	564
ยานพาหนะ	20,000	25,000	2,500	0	3,000	0	2,500	53,000	10,600
รวม									99,515

ตารางที่ 4.4 แสดงต้นทุนของสินทรัพย์เฉลี่ยในฟาร์มขนาดใหญ่

รายการ	ต้นทุนสินทรัพย์ในฟาร์มตัวอย่าง					รวม	ต้นทุนเฉลี่ย
	1	2	3	4	5		
ที่ดิน	12,100	50,000	32,160	5,000	6,000	105,260	21,052
โรงเรือน	92,300	80,000	68,000	14,000	47,000	301,300	60,260
อุปกรณ์การเลี้ยง							
ตู้ฟักไข่	21,000	25,000	19,500	8,800	17,000	91,300	18,260
กรงกกลูกนก	5,000	6,850	4,800	3,040	2,250	21,940	4,388
กรงนกกรุ่น	11,000	12,850	9,500	4,800	3,300	41,450	8,290
กรงนกใหญ่	75,800	57,200	48,000	25,000	23,000	228,800	45,760
เครื่องมือเครื่องใช้							
เครื่องผสมอาหาร	15,000	0	9,000	0	9,000	33,000	11,000
บ่อบาดาล	57,300	0	20,000	5,000	7,000	89,300	22,325
เครื่องสูบน้ำ	6,000	0	3,000	3,000	5,500	17,500	4,375
เครื่องขังน้ำหนัก	350	350	350	350	350	1,750	350
รถเข็น	1,200	600	1,000	700	1,000	4,500	900
ยานพาหนะ	90,000	100,000	85,000	2,500	15,000	292,500	58,500
รวม							255,460

ตารางที่ 4.5 แสดงการเปรียบเทียบจำนวนต้นทุนสินทรัพย์เฉลี่ยในฟาร์มแต่ละขนาด

รายการสินทรัพย์	ต้นทุนของสินทรัพย์เฉลี่ยในฟาร์ม					
	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่	
	บาท	%	บาท	%	บาท	%
ที่ดิน	13,075	33.01	20,117	20.21	21,052	8.24
โรงเรือน	3,700	9.34	20,429	20.53	60,260	23.59
อุปกรณ์การเลี้ยง						
ตู้ฟักไข่	5,320	13.43	8,157	8.20	18,260	7.15
กรงกกลูกนก	1,592	4.02	2,831	2.84	4,388	1.72
กรงนกรุ่น	1,920	4.85	3,771	3.79	8,290	3.24
กรงนกใหญ่	5,320	13.43	13,721	13.79	45,760	17.91
เครื่องมือเครื่องใช้						
เครื่องผสมอาหาร	0	0	8,500	8.54	11,000	4.31
ป้อบาดาด	3,333	8.42	6,000	6.03	22,325	8.74
เครื่องสูบน้ำ	1,500	3.79	4,500	4.52	4,375	1.71
เครื่องชั่งน้ำหนัก	338	0.85	325	0.33	350	0.14
รถเข็น	510	1.29	564	0.57	900	0.35
ยานพาหนะ	3,000	7.57	10,600	10.65	58,500	22.90
รวม	39,608	100.00	99,515	100.00	255,460	100.00

จากตารางที่ 4.5 ฟาร์มขนาดเล็กมีต้นทุนสินทรัพย์เฉลี่ยเท่ากับ 39,608 บาท โดยมีต้นทุนที่ดินสูงกว่าสินทรัพย์ประเภทอื่นคิดเป็นร้อยละ 33.01 ของสินทรัพย์รวม ทั้งนี้เนื่องจากฟาร์มขนาดเล็กมักตั้งอยู่บริเวณแหล่งชุมชนใกล้ตลาด ทำให้ต้นทุนที่ดินราคาสูง ฟาร์มขนาดกลางมีต้นทุนสินทรัพย์เฉลี่ยเท่ากับ 99,515 บาท คิดเป็นต้นทุนที่ดินและโรงเรือนร้อยละ 20.21 และ 20.53 ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรือนนอกจากจะตั้งอยู่ใกล้แหล่งชุมชนแล้วยังมีการก่อสร้างที่คงทนถาวรกว่าฟาร์มขนาดเล็กและตั้งอยู่ห่างจากบริเวณบ้านอยู่อาศัย ส่วนฟาร์มขนาดใหญ่มีต้นทุนสินทรัพย์เฉลี่ย 255,460 บาท เป็นต้นทุนค่าโรงเรือนและรถยนต์บรรทุก ร้อยละ 23.59 และ 22.90 ตามลำดับ ฟาร์มขนาดใหญ่มีต้นทุนค่าที่ดินราคาสูง เนื่องจากอยู่ไกลจากแหล่งตลาดและชุมชนอยู่อาศัย โดยจะมีต้นทุนรถยนต์เพื่อให้ความสะดวกในการใช้เป็นยานพาหนะขนส่งไขนกอไปขาย และมีการก่อสร้างโรงเรือนขนาดใหญ่และคงทนถาวรกว่าฟาร์มขนาดเล็กและขนาดกลาง

2. ต้นทุนประเภทรายจ่ายประจำ (Revenue Expenditure) หมายถึงค่าใช้จ่ายที่ให้ประโยชน์ในงวดบัญชีที่รายจ่ายนั้นเกิดขึ้น ต้นทุนประเภทนี้แยกออกเป็น 2 ส่วน คือ ต้นทุนผันแปร (Variable Expenses) และต้นทุนคงที่ (Fixed Expenses) ดังจะได้อธิบายรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ต้นทุนผันแปร (Variable Expenses) หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงโดยมีส่วนสัมพันธ์กับปริมาณการผลิต และต้นทุนต่อหนึ่งหน่วยผลผลิตของค่าใช้จ่ายประเภทนี้จะคงที่ ไม่ว่าจะปริมาณการผลิตจะเพิ่มขึ้นหรือลดลง ต้นทุนผันแปรของฟาร์มเลี้ยงนกแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือเป็นค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสดและไม่เป็นเงินสดซึ่งได้แก่ค่าใช้จ่ายดังต่อไปนี้

2.1.1 ค่านกพันธุ์ เป็นค่าซื้อนกจากต่างฟาร์มมาผสมพันธุ์กันหรือผสมพันธุ์กับนกในฟาร์ม เพื่อป้องกันไม่ให้นกในฟาร์มที่มีพ่อพันธุ์แม่พันธุ์เดียวกันผสมพันธุ์กันเองอันจะทำให้ได้ไข่เชื้ออ่อน เมื่อฟักออกมาจะเป็นลูกนกที่ไม่แข็งแรง ราคาซื้อนกพันธุ์เฉลี่ยตัวละ 5-10 บาท โดยจะเป็นนกใหญ่อายุ 3 สัปดาห์ขึ้นไป ถ้าเป็นนกพันธุ์ที่ได้จากนกในฟาร์มหรือแลกเปลี่ยนกับนกต่างฟาร์มจะประมาณราคานกพันธุ์โดยใช้ราคาของผู้เลี้ยงจะซื้อได้ในปี 2529 ต้นทุนค่านกพันธุ์นี้แปรได้ตามจำนวนนกไข่ที่ต้องการจากการฟักไข่เชื้อในฟาร์ม และช่วงระยะเวลาที่ต้องการขึ้นนกไข่

2.1.2 ค่ายาปฏิชีวนะ เป็นค่ายาที่ซื้อมาผสมกับน้ำเพื่อให้ลูกนกกินใน 7 วันแรกที่ออกจากตู้ฟักเป็นการป้องกันโรคให้หนักแทนการฉีดวัคซีน ยาปฏิชีวนะที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันมีหลายชนิด มีทั้งแบบเป็นผง และแบบเป็นน้ำบรรจุขวดต่าง ๆ กัน ราคายาปฏิชีวนะจะแตกต่างกันไปตามน้ำหนักบรรจุและชนิดของยา จัดเป็นค่าใช้จ่ายผันแปรตามจำนวนลูกนกที่เลี้ยงไว้คักเพศ

2.1.3 ค่าอาหารนกเล็ก เป็นค่าซื้ออาหารผสมสำเร็จรูป หรือวัตถุดิบที่นำมาผสมเป็นอาหารเพื่อเลี้ยงลูกนกตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งนกอายุ 21-25 วัน เมื่อคักเพศนกได้แล้วจะขายนกขุนเพศผู้ไป หรือในบางฟาร์มจะเปลี่ยนอาหารที่ใช้เลี้ยงนกขุนเพศผู้เป็นอาหารนกกกระทาขุน เพื่อเพิ่มน้ำหนักตัวนกก่อนที่จะขาย ราคาอาหารนกเล็กอยู่ระหว่าง 182-187 บาท ต่อ 30 กิโลกรัม และอาหารนกกกระทาขุนราคา 167-172 บาท ต่อ 30 กิโลกรัม ต้นทุนค่าอาหารนกเล็กนี้จะแปรไปตามจำนวนลูกนกที่เลี้ยงไว้คักเพศ

2.1.4 ค่าอาหารนกพันธุ์ เป็นค่าซื้ออาหารผสมสำเร็จรูปหัวอาหาร หรือวัตถุดิบที่นำมาผสมเป็นอาหารเพื่อเลี้ยงนกพันธุ์ อาหารนี้เป็นชนิดเดียวกับอาหารที่ใช้เลี้ยงนกไข่ ราคาประมาณ 130-165 บาท ต่อ 30 กิโลกรัม ซึ่งขึ้นอยู่กับชนิดอาหารที่เลือกใช้คักได้กล่าวโดยละเอียดแล้วในเรื่องอาหารนกของในบทที่ 3 ค่าอาหารนกพันธุ์นี้เป็นค่าใช้จ่ายผันแปรตามจำนวนนกพันธุ์และระยะเวลาที่เลี้ยงนก จนกระทั่งปลดนกขาย

2.1.5 ค่าอาหารนกไข่ เป็นค่าอาหารที่ใช้เลี้ยงนกในกรงนกไข่และนกพันธุ์ภายในฟาร์มใน 1 รอบปีการผลิต โดยจะแบ่งให้เป็นค่าอาหารนกพันธุ์ตามจำนวนนกและระยะเวลาที่เลี้ยงนกพันธุ์ จนกระทั่งปลดนกขาย ค่าอาหารส่วนที่เหลือนี้คือ ค่าอาหารนกไข่

2.1.6 ค่าน้ำประปา เป็นค่าน้ำที่ใช้ในโรงเรือน ตั้งแต่ให้น้ำให้นกทั้งฟาร์มกินน้ำใส่ถาดในตู้ฟักไข่เพื่อเพิ่มความชื้น น้ำทำความสะอาดในโรงเรือน กรงนกและอุปกรณ์เครื่องใช้ต่างๆ สำหรับฟาร์มที่ใช้น้ำจากบ่อบาดาลจะไม่มีค่าใช้จ่ายประเภทนี้ ค่าน้ำประปานี้เป็นค่าใช้จ่ายผันแปรตามจำนวนนกที่เลี้ยงในฟาร์ม

2.1.7 ค่าไฟฟ้า หมายถึง ค่าไฟฟ้าเฉพาะที่ใช้ในโรงเรือน ซึ่งเกิดจากการใช้อุปกรณ์การเลี้ยง และเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ ที่ใช้ไฟฟ้า ได้แก่ตู้ฟักไข่ ไฟฟ้าในกรงนกเล็ก

สำหรับกกกนก กรงนกรุ่นและโรงเรือน เครื่องสูบน้ำ เครื่องผสมอาหาร เป็นต้น ค่าไฟฟ้านี้ เป็นค่าใช้จ่ายผันแปรตามจำนวนนกที่เลี้ยงในฟาร์ม

2.1.8 ค่าวัสดุสิ้นเปลืองต่างๆ ได้แก่ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์การเลี้ยง และเครื่องมือเครื่องใช้ เช่น น้ำมันก๊าดสำหรับตู้ฟักไข่ น้ำมันเบนซินสำหรับเครื่องสูบน้ำ น้ำยาฆ่าเชื้อโรค ยาเบื่อหนู ยากำจัดแมลงวัน และวัสดุสิ้นเปลืองอื่นๆ เช่น ดึง กระดาษบรรจุนกรุ่น ดึงไม้ และตะกร้าพลาสติกบรรจุไข่นก และถุงใส่มูลนก เพื่อส่งขาย สวิงจับนก ไม้กวาดและแปรงขัด ม้อน เลื่อย กรรไกรตัดลวด เป็นต้น เหล่านี้จัดเป็นวัสดุสิ้นเปลือง เนื่องจากมีราคาต่อหน่วยไม่เกิน 100 บาท โดยถือเป็นค่าใช้จ่ายในปีที่ซื้อ จัดเป็นค่าใช้จ่ายกึ่งผันแปรตามจำนวนนกที่เลี้ยงในฟาร์ม

2.1.9 ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษาเครื่องมือเครื่องใช้ เป็นค่าจ้างสำหรับการปรับปรุง ซ่อมแซม อุปกรณ์การเลี้ยง และเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ เพื่อให้ทำงานได้ตามปกติ โดยรวมถึงค่าอะไหล่ที่ใช้ซ่อมด้วย เช่น หลอดไฟฟ้าในกรงนกลูกสำหรับกกกนก หลอดนีออนในโรงเรือนและขดลวด

2.1.10 ค่าใช้จ่ายยานพาหนะ เป็นค่าใช้จ่ายในการขนส่งอาหารและผลผลิตในฟาร์มไปขายยังตลาด ได้แก่ ค่าน้ำมันรถยนต์ ค่าจ้างมอเตอร์ไซด์ ค่าโดยสารและค่าบรรทุกโดยสารขนาดเล็ก สำหรับขนส่งไข่นก นกรุ่น นกปลด ไปขายยังตลาดในท้องถิ่น และแหล่งต่างๆ รวมถึงการขนส่งมูลนกที่ขายให้ชาวสวนชาวไร่ด้วย ค่าใช้จ่ายนี้มีลักษณะกึ่งผันแปรตามจำนวนไข่นก และนกที่ขายได้ของแต่ละฟาร์ม

2.2 ต้นทุนคงที่ (Fixed Expenses) หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เป็นจำนวนคงที่สำหรับปริมาณการผลิตจนถึงระดับหนึ่ง ภายในระดับการผลิตนั้นไม่ว่าปริมาณการผลิตจะเพิ่มขึ้นหรือลดลง ค่าใช้จ่ายประเภทนี้จะมีจำนวนคงที่ และต้นทุนต่อหนึ่งหน่วยผลผลิตของค่าใช้จ่ายประเภทนี้จะลดลงเมื่อปริมาณการผลิตเพิ่มขึ้น และในทางกลับกันต้นทุนต่อหนึ่งหน่วยผลผลิตจะสูงขึ้น เมื่อปริมาณการผลิตลดลง ค่าใช้จ่ายคงที่ของฟาร์มเลี้ยงนก แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ ค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสดและไม่เป็นเงินสด ค่าใช้จ่ายคงที่ประกอบด้วย

2.2.1 ค่าเช่าที่ดินและภาษี เป็นค่าเช่าที่ดินเพื่อตั้งโรงเรือนเลี้ยงนกสำหรับ

เกษตรกรที่ไม่มีที่ดินของตนเอง รวมถึงค่าภาษีที่ดินสำหรับกรณีที่เกษตรกรเป็นเจ้าของที่ดินที่ตั้งโรงเรียนซึ่งมักจะเป็นที่ดินในบริเวณเดียวกับที่อยู่อาศัย ที่ดินสำหรับอยู่อาศัยนั้นจะเสียภาษีที่ดินสำหรับส่วนที่เกิน 50 ตารางวา ซึ่งใช้เป็นพื้นที่ในการตั้งโรงเรียนเลี้ยงนก ค่าเช่าที่ดินและภาษีนี้จะเป็นค่าใช้จ่ายเท่ากันตลอดปี เป็นค่าใช้จ่ายคงที่ที่เป็นเงินสด

2.2.2 ค่าเสื่อมราคาโรงเรียน สำหรับโรงเรียนเลี้ยงนกกะทาประมาณอายุใช้งานตามลักษณะการก่อสร้างโรงเรียน โดยมีอายุใช้งานเฉลี่ย 5-20 ปี สำหรับโรงเรียนที่หลังคามุงกระเบื้อง เสาคอนกรีต รั้วก่อซิเมนต์จากพื้นสูง 0.5 เมตร ล้อมรั้วตาข่ายถี่ๆ ประมาณอายุใช้งาน 20 ปี สำหรับโรงเรียนที่หลังคามุงจาก ล้อมรั้วไม้ไผ่หรือซิเมนต์และตาข่ายถี่ๆ ประมาณอายุใช้งาน 10 ปี สำหรับโรงเรียนที่หลังคามุงจาก ตั้งอยู่ติดกับบ้านอยู่อาศัย อาจเป็นใต้ถุนบ้าน หรือคานข้างของบ้านคานหนึ่งคานใด ประมาณอายุใช้งาน 5 ปี โดยคิดเป็นรายจ่ายประจำงวดเป็นค่าเสื่อมราคาตามวิธีเส้นตรง (Straight Line Method)

2.2.3 ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์การเลี้ยง ได้แก่คอกฟักไข่ นกกระทาประเภทต่างๆ ประมาณอายุใช้งานเฉลี่ย 5 ปี โดยคิดเป็นรายจ่ายประจำงวดในลักษณะของค่าเสื่อมราคาตามวิธีเส้นตรง (Straight Line Method)

2.2.4 ค่าเสื่อมราคาเครื่องมือเครื่องใช้ ได้แก่ เครื่องผสมอาหาร บ่อบาดาล เครื่องสูบน้ำ เครื่องชั่งน้ำหนัก รถเข็นที่ใช้ในโรงเรียน โดยประมาณอายุใช้งานตามประเภทของสินทรัพย์ อายุตั้งแต่ 5-20 ปี โดยคิดเป็นรายจ่ายประจำในลักษณะของค่าเสื่อมราคาตามวิธีเส้นตรง (Straight Line Method)

2.2.5 ค่าเสื่อมราคายานพาหนะ ได้แก่รถบรรทุกกระบะ รถจักรยานยนต์ และรถจักรยานที่มีไว้ขนส่งในกิจการโดยประมาณอายุใช้งาน 5 ปี สำหรับรถจักรยานยนต์ และจักรยาน ส่วนรถบรรทุกกระบะประมาณอายุใช้งาน 10 ปี โดยคิดเป็นรายจ่ายประจำงวดในลักษณะของค่าเสื่อมราคาตามวิธีเส้นตรง (Straight Line Method)

ค่าเสื่อมราคาทั้งหมดที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น จัดเป็นค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นเงินสดทั้งสิ้น โดยจะได้แสดงค่าเสื่อมราคาเฉลี่ยของสินทรัพย์แต่ละประเภทในฟาร์มแต่ละขนาด และตารางเปรียบเทียบไว้ในตารางที่ 4.6-4.9 ต่อไปนี้

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเสื่อมราคาเฉลี่ยของสินทรัพย์ในฟาร์มตัวอย่างขนาดเล็ก

หน่วย : บาท

รายการ	อายุ ใช้งาน (ปี)	ค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์ในฟาร์มตัวอย่าง					รวม	ค่าเสื่อม ราคาเฉลี่ย
		1	2	3	4	5		
โรงเรือน	5	700	1,000	900	600	500	3,700	740
อุปกรณ์การเลี้ยง								
ตู้พักไข่	5	1,000	220	1,600	600	1,900	5,320	1,064
กรงกก	5	400	152	400	160	480	1,592	318
กรงนกเล็ก	5	90	240	1,200	250	140	1,920	384
กรงนกใหญ่	5	480	660	1,300	1,680	1,200	5,320	1,064
เครื่องมือเครื่องใช้								
เครื่องผสมอาหาร	5	0	0	0	0	0	0	0
บ่อบาดาล	20	0	135	0	115	250	500	167
เครื่องสูบน้ำ	10	0	0	0	0	150	150	150
เครื่องชั่งน้ำหนัก	5	70	70	70	68	60	338	68
รถเข็นอาหาร	5	100	90	120	100	100	510	102
ยานพาหนะ	5	600	0	0	600	0	1,200	600
รวม								4,657

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเสื่อมราคาเฉลี่ยของสินทรัพย์ในฟาร์มตัวอย่างขนาดกลาง

หน่วย : บาท

รายการ	อายุ ใช้งาน (ปี)	ค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์ในฟาร์มตัวอย่าง							รวม	ค่าเสื่อม ราคาเฉลี่ย
		1	2	3	4	5	6	7		
โรงเรียน	10	3,000	1,500	1,000	2,400	2,000	3,200	1,200	14,300	2,043
อุปกรณ์การเลี้ยง										
คู้ฟักไข่	5	1,100	3,200	2,040	1,900	1,100	480	1,600	11,420	1,631
กรงกก	5	600	600	500	560	200	304	1,200	3,964	566
กรงนกเล็ก	5	400	2,340	560	600	300	480	600	5,280	754
กรงนกใหญ่	5	3,060	3,720	3,200	3,980	1,600	2,000	1,650	19,210	2,744
เครื่องมือเครื่องใช้										
เครื่องผสมอาหาร	5	0	0	0	1,700	0	0	0	1,700	1,700
บ่อบาดาล	20	0	0	0	350	0	250	0	600	300
เครื่องสูบน้ำ	10	0	0	0	450	0	0	0	450	450
เครื่องขังน้ำหนัก	5	60	70	50	70	70	70	0	390	65
รถเข็นอาหาร	5	60	120	100	180	120	110	100	790	113
ยานพาหนะ	5	4,000	5,000	500	0	600	0	500	10,600	2,120
รวม										12,486

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเสื่อมราคาเฉลี่ยของสินทรัพย์ในฟาร์มตัวอย่างขนาดใหญ่

หน่วย : บาท

รายการ	อายุ ใช้งาน (ปี)	ค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์ในฟาร์มตัวอย่าง					รวม	ค่าเสื่อม ราคาเฉลี่ย
		1	2	3	4	5		
โรงเรือน	20, [*] 10	4,615	4,000	3,400	1,400 [*]	2,350	15,765	3,153
อุปกรณ์การเลี้ยง								
คู้ฟักไข่	5	4,200	5,000	3,900	1,760	3,400	18,260	3,652
กรงกก	5	1,000	1,370	960	608	450	4,388	878
กรงนกเล็ก	5	2,200	2,570	1,900	960	660	8,290	1,658
กรงนกใหญ่	5	15,120	11,440	9,600	5,000	4,600	45,760	9,152
เครื่องมือเครื่องใช้								
เครื่องผสมอาหาร	5	3,000	0	1,800	0	1,800	6,600	2,200
บ่อบาดาล	20	2,865	0	1,000	250	350	4,465	1,116
เครื่องสูบน้ำ	10	600	0	300	300	550	1,750	438
เครื่องชั่งน้ำหนัก	5	70	70	70	70	70	350	70
รถเข็นอาหาร	5	240	120	200	140	200	900	180
ยานพาหนะ	10, [*] 5	9,000	10,000	8,500	500 [*]	3,000 [*]	31,000	6,200
รวม								28,697

ตารางที่ 4.9 แสดงการเปรียบเทียบค่าเสื่อมราคาเฉลี่ยของสินทรัพย์ในฟาร์มแต่ละขนาด

สินทรัพย์	อายุ ใช้งาน (ปี)	ค่าเสื่อมราคาเฉลี่ยในฟาร์ม					
		ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่	
		บาท	%	บาท	%	บาท	%
โรงเรือน	5,10,20	740	15.89	2,043	16.36	3,153	10.99
อุปกรณ์การเลี้ยง							
ตู้ฟักไข่	5	1,064	22.85	1,631	13.06	3,652	12.72
กรงกก	5	318	6.83	566	4.53	878	3.06
กรงนกรุ่น	5	384	8.24	754	6.04	1,658	5.78
กรงนกใหญ่	5	1,064	22.85	2,744	21.98	9,152	31.89
เครื่องมือเครื่องใช้							
เครื่องผสมอาหาร	5	0	0	1,700	13.62	2,200	7.67
บ่อบาดาล	20	167	3.59	300	2.40	1,116	3.89
เครื่องสูบน้ำ	10	150	3.22	450	3.60	435	1.53
เครื่องขังน้ำหนัก	5	68	1.46	65	0.52	70	0.24
รถเข็นอาหาร	5	102	2.19	113	0.91	180	0.63
ยานพาหนะ	10,5	600	12.88	2,120	16.98	6,200	21.60
รวม		4,657	100.00	12,486	100.00	28,697	100.00

ตารางที่ 4.9 ฟาร์มขนาดเล็ก ค่าเสื่อมราคาเฉลี่ย 4,657 บาท ต่อปี ส่วนใหญ่เป็นค่าเสื่อมราคาคู่ฟักไข่และกรงนกใหญ่ ฟาร์มขนาดกลางค่าเสื่อมราคาเฉลี่ย 12,486 บาทต่อปี ส่วนใหญ่เป็นค่าเสื่อมราคากรงนกใหญ่และยานพาหนะ ฟาร์มขนาดใหญ่ค่าเสื่อมราคาเฉลี่ย 28,697 บาทต่อปี ส่วนใหญ่เป็นค่าเสื่อมราคาของรถยนต์และกรงนกใหญ่

2.2.6 ค่าจ้างแรงงาน เป็นค่าจ้างแรงงานเลี้ยงนกในโรงเรือน ตั้งแต่การให้อาหาร และน้ำแก่นก การเก็บไข่เชื้อเข้าตู้ฟัก การกลับไข่ในตู้ฟัก การทำความสะอาดกรงนกและโรงเรือน การกวาดมูลนก การเก็บไข่เตรียมขาย สำหรับฟาร์มขนาดใหญ่ ค่าจ้างแรงงานนี้รวมถึงค่าแรงงานของเกษตรกรเจ้าของฟาร์มซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ขนส่งผลผลิตในฟาร์มไปขายยังตลาดหรือผู้บริโภครองอื่นด้วย การคิดค่าจ้างแรงงานนี้คิดทั้งที่เป็นแรงงานจ้างประจำ โดยมีทั้งจ้างเป็นรายวันและรายเดือน และแรงงานของตนเอง การประเมินแรงงานของตนเองหมายถึงแรงงานในครอบครัวทั้งของเกษตรกรและคนในครอบครัว โดยคิดตามอัตราค่าจ้างรายวัน (8 ชั่วโมง) ของเกษตรกรในท้องถิ่นเป็นค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นเงินสด การจ้างแรงงานประจำจะมีเฉพาะในฟาร์มขนาดกลางและขนาดใหญ่ เนื่องจากเจ้าของฟาร์มต้องดำเนินงานด้านการตลาดด้วยจึงไม่มีเวลาอยู่ประจำในโรงเรือน ค่าจ้างแรงงานแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. ค่าจ้างแรงงานในครัวเรือน มีลักษณะเป็นค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นเงินสด
2. ค่าจ้างแรงงานประจำ มีลักษณะเป็นค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสด

รายจ่ายประจำงวดทั้งหมดที่กล่าวมาแล้วจะได้แสดงต้นทุนรายจ่ายประจำที่เป็นเงินสดเฉลี่ย และต้นทุนรวมทั้งที่เป็นเงินสดและไม่เป็นเงินสดเฉลี่ยของฟาร์มแต่ละขนาด ในตารางที่ 4.10-4.12 และตารางแสดงการเปรียบเทียบต้นทุนของฟาร์มแต่ละขนาดในตารางที่ 4.13-4.14

ตารางที่ 4.10 แสดงต้นทุนรายจ่ายประจำเฉลี่ยในฟาร์มตัวอย่างขนาดเล็ก

หน่วย : บาท

ต้นทุนการเลี้ยงนกกกระทา	ค่าใช้จ่ายประจำงวดของฟาร์มตัวอย่าง					ค่าใช้จ่ายประจำงวดรวม			ค่าใช้จ่ายประจำงวดเฉลี่ย		
	1	2	3	4	5	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม
ต้นทุนผันแปร											
ค่านกพันธุ์	2,310	1,050	1,750	1,200	2,145	8,455	0	8,455	1,691	0	1,691
ค่าอาหารนกพันธุ์	6,311	2,769	8,073	5,508	7,573	30,234	0	30,234	6,047	0	6,047
ค่าอาหารนกลูก-นกขุน	5,400	2,480	6,100	3,660	4,697	22,337	0	22,337	4,467	0	4,467
ค่ายาปฏิชีวนะ	108	57	137	86	121	509	0	509	102	0	102
ค่าอาหารนกไข่	61,200	29,532	69,000	55,080	75,398	290,210	0	290,210	58,042	0	58,042
ค่าน้ำประปา	2,400	0	3,600	0	0	6,000	0	6,000	3,000	0	3,000
ค่าไฟฟ้า	2,500	2,000	3,000	2,800	4,200	14,500	0	14,500	2,900	0	2,900
วัสดุสิ้นเปลืองต่างๆ	100	100	100	150	200	650	0	650	130	0	130
ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษา	500	400	900	480	850	3,130	0	3,130	626	0	626
ค่าใช้จ่ายยานพาหนะ	720	480	1,100	600	1,200	4,100	0	4,100	820	0	820
รวมต้นทุนผันแปร	81,549	38,868	93,760	69,564	96,384	380,125	0	380,125	77,825	0	77,825
ต้นทุนคงที่											
ค่าเช่าที่ดินและภาษี	1,200	0	0	0	0	1,200	0	1,200	1,200	0	1,200
ค่าเสื่อมราคาโรงเรือน	700	1,000	900	800	500	0	3,700	3,700	0	740	740
ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์การเลี้ยง	1,970	1,272	4,500	2,890	3,720	0	14,152	14,152	0	2,830	2,830
ค่าเสื่อมราคาเครื่องมือเครื่องใช้	170	295	190	283	560	0	1,498	1,498	0	487	487
ค่าเสื่อมราคายานพาหนะ	600	0	0	600	0	0	1,200	1,200	0	600	600
ค่าจ้างแรงงานในครัวเรือน	12,000	9,600	12,000	14,400	12,000	0	60,000	60,000	0	12,000	12,000
ค่าจ้างแรงงานประจำ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-
รวมต้นทุนคงที่	16,640	12,167	17,590	18,573	16,780	1,200	80,550	81,750	1,200	16,657	17,857
รวมต้นทุนการเลี้ยงนกกกระทา	98,189	51,035	111,350	88,137	113,164	381,325	80,550	461,875	79,025	16,657	95,682

ตารางที่ 4.11 แสดงต้นทุนรายจ่ายประจำเฉลี่ยในฟาร์มตัวอย่างขนาดกลาง

หน่วย : บาท

ต้นทุนการเลี้ยงนกกระทา	ค่าใช้จ่ายประจำงวดของฟาร์มตัวอย่าง							ค่าใช้จ่ายประจำงวดรวม			ค่าใช้จ่ายประจำงวดเฉลี่ย		
	1	2	3	4	5	6	7	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม
ต้นทุนผันแปร													
ค่าขนพันธุ์	2,600	2,260	3,430	1,980	2,250	2,200	1,560	16,280	0	16,280	2,326	0	2,326
ค่าอาหารนกพันธุ์	8,611	8,299	9,737	6,558	7,452	7,949	4,942	53,548	0	53,548	7,650	0	7,650
ค่าอาหารนกเล็ก-นกขุน	11,062	9,882	8,433	12,353	7,320	7,200	6,832	63,082	0	63,082	9,012	0	9,012
ค่ายาปฏิชีวนะ	250	220	249	293	170	180	177	1,539	0	1,539	220	0	220
ค่าอาหารนกไข่	120,557	110,160	117,842	131,155	87,437	90,086	77,553	734,590	0	734,590	104,941	0	104,941
ค่าน้ำประปา	2,800	2,400	2,960	0	2,000	0	1,600	11,760	0	11,760	2,352	0	2,352
ค่าไฟฟ้า	4,400	4,000	4,320	3,200	4,400	4,000	2,000	26,320	0	26,320	3,760	0	3,760
วัสดุสิ้นเปลืองต่างๆ	350	400	500	400	500	300	200	2,650	0	2,650	379	0	379
ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษา	1,250	1,240	1,500	900	500	500	300	6,190	0	6,190	884	0	884
ค่าใช้จ่ายยานพาหนะ	5,400	2,000	2,500	1,800	800	2,000	1,200	15,700	0	15,700	2,243	0	2,243
รวมต้นทุนผันแปร	157,280	140,861	151,271	158,639	112,829	114,415	96,364	931,659	0	931,659	133,767	0	133,767
ต้นทุนคงที่													
ค่าเช่าที่ดินและภาษี	0	0	3,360	0	0	0	0	3,360	0	3,360	3,360	0	3,360
ค่าเสื่อมราคาโรงเรือน	3,000	1,500	1,000	2,400	2,000	3,200	1,200	0	14,300	14,300	0	2,043	2,043
ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์การเลี้ยง	5,180	9,860	6,300	7,040	3,200	3,264	5,050	0	39,874	39,874	0	5,695	5,695
ค่าเสื่อมราคาเครื่องมือเครื่องใช้	120	190	150	2,750	190	180	100	0	3,680	3,680	0	2,628	2,628
ค่าเสื่อมราคายานพาหนะ	4,000	5,000	500	0	600	0	500	0	10,600	10,600	0	2,120	2,120
ค่าจ้างแรงงานในครัวเรือน	12,000	12,000	12,000	12,000	18,000	21,600	12,000	0	99,600	99,600	0	14,229	14,229
ค่าจ้างแรงงานประจำ	9,600	9,600	7,200	9,600	0	0	0	36,000	0	36,000	9,000	0	9,000
รวมต้นทุนคงที่	33,880	38,150	30,510	33,790	23,990	28,244	18,850	39,360	168,054	207,414	12,360	26,715	39,075
รวมต้นทุนการเลี้ยงนกกระทา	191,160	179,011	181,781	192,429	136,819	142,659	115,214	971,019	168,054	1,139,073	146,127	26,715	172,842

ตารางที่ 4.12 แสดงต้นทุนรายจ่ายประจำเฉลี่ยในฟาร์มตัวอย่างขนาดใหญ่

หน่วย : บาท

ต้นทุนการเลี้ยงนกกกระทา	ค่าใช้จ่ายประจำงวดของฟาร์มตัวอย่าง					ค่าใช้จ่ายประจำงวดรวม			ค่าใช้จ่ายประจำงวดเฉลี่ย		
	1	2	3	4	5	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม
ต้นทุนผันแปร											
ค่านกพันธุ์	7,073	4,980	5,500	3,636	2,948	24,137	0	24,137	4,827	0	4,827
ค่าอาหารนกพันธุ์	19,620	17,820	22,770	12,545	9,967	82,722	0	82,722	16,544	0	16,544
ค่าอาหารนกเล็ก-นกรุ่น	27,450	19,200	21,600	16,470	12,200	96,920	0	96,920	19,384	0	19,384
ค่ายาปฏิชีวนะ	552	465	500	350	270	2,137	0	2,137	427	0	427
ค่าอาหารนกไซ	288,000	190,080	248,400	167,270	124,200	1,017,950	0	1,017,950	203,590	0	203,590
ค่าน้ำประปา	0	4,800	0	0	0	4,800	0	4,800	4,800	0	4,800
ค่าไฟฟ้า	8,400	6,400	9,000	5,600	8,640	38,040	0	38,040	7,608	0	7,608
วัสดุสิ้นเปลืองต่างๆ	300	500	540	600	200	2,140	0	2,140	428	0	428
ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษา	700	500	600	850	400	3,050	0	3,050	610	0	610
ค่าใช้จ่ายยานพาหนะ	12,000	10,800	12,000	7,200	4,800	46,800	0	46,800	9,360	0	9,360
รวมต้นทุนผันแปร	364,095	255,545	320,910	214,521	163,625	1,318,696	0	1,318,696	267,578	0	267,578
ต้นทุนคงที่											
ค่าเช่าที่ดินและภาษี	168	120	145	0	0	433	0	433	144	0	144
ค่าเสื่อมราคาโรงเรือน	4,615	4,000	3,400	1,400	2,350	0	15,765	15,765	0	3,153	3,153
ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์การเลี้ยง	22,520	20,380	16,360	8,328	9,110	0	76,698	76,698	0	15,340	15,340
ค่าเสื่อมราคาเครื่องมือเครื่องใช้	6,775	190	3,370	760	2,970	0	14,065	14,065	0	4,004	4,004
ค่าเสื่อมราคายานพาหนะ	9,000	10,000	8,500	500	3,000	0	31,000	58,500	0	6,200	6,200
ค่าจ้างแรงงานในครัวเรือน	24,000	24,000	24,000	24,000	12,000	0	108,000	108,000	0	21,600	21,600
ค่าจ้างแรงงานประจำ	24,000	9,600	18,000	18,000	8,400	78,000	0	78,000	15,600	0	15,600
รวมต้นทุนคงที่	91,078	68,290	73,775	52,988	37,830	78,433	245,528	351,461	15,744	50,297	66,041
รวมต้นทุนการเลี้ยงนกกกระทา	455,173	323,835	394,685	267,509	201,455	1,397,129	245,528	1,670,157	283,322	50,297	333,619

ตารางที่ 4.13 แสดงการเปรียบเทียบต้นทุนรายจ่ายประจำที่เป็นเงินสดเฉลี่ยในฟาร์มแต่ละขนาด

ต้นทุนการเลี้ยงนกกระทา	ต้นทุนรายจ่ายประจำที่เป็นเงินสดในฟาร์ม					
	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่	
ต้นทุนผันแปร	บาท	%	บาท	%	บาท	%
ค่าถนอมพันธุ์	1,691	2.14	2,328	1.59	4,827	1.71
ค่าอาหารนกพันธุ์	6,047	7.65	7,650	5.24	16,544	5.84
ค่าอาหารนกเล็ก-นกรุ่น	4,467	5.65	9,012	6.17	19,384	6.84
ค่ายาปฏิชีวนะ	102	0.13	220	0.15	427	0.15
ค่าอาหารนกไข่	58,042	73.45	104,941	71.81	203,590	71.86
ค่าน้ำประปา	3,000	3.80	2,352	1.61	4,800	1.69
ค่าไฟฟ้า	2,900	3.67	3,760	2.57	7,608	2.68
วัสดุสิ้นเปลืองต่างๆ	130	0.16	379	0.26	428	0.15
ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษา	626	0.79	884	0.60	610	0.22
ค่าใช้จ่ายยานพาหนะ	820	1.04	2,243	1.53	9,360	3.30
รวมต้นทุนผันแปร	77,825	98.48	133,767	91.54	267,578	94.44
ต้นทุนคงที่						
ค่าเช่าที่ดินและภาษี	1,200	1.52	3,360	2.30	144	0.05
ค่าเสื่อมราคาโรงเรือน	0	0	0	0	0	0
ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์การเลี้ยง	0	0	0	0	0	0
ค่าเสื่อมราคาเครื่องมือเครื่องใช้	0	0	0	0	0	0
ค่าเสื่อมราคายานพาหนะ	0	0	0	0	0	0
ค่าจ้างแรงงานในครัวเรือน	0	0	0	0	0	0
ค่าจ้างแรงงานประจำ	0	0	9,000	6.16	15,600	5.51
รวมต้นทุนคงที่	1,200	1.52	12,360	8.46	15,744	5.56
รวมทั้งหมด	79,025	100.00	146,127	100.00	283,322	100.00

ตารางที่ 4.14 แสดงการเปรียบเทียบต้นทุนรายจ่ายประจำเฉลี่ยในฟาร์มแต่ละขนาด

รายการ	ต้นทุนรายจ่ายประจำในฟาร์ม					
	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่	
	บาท	%	บาท	%	บาท	%
ต้นทุนผันแปร						
ค่าถ่านหิน	1,691	1.77	2,326	1.35	4,827	1.45
ค่าอาหารนกพันธุ์	6,047	6.32	7,650	4.43	16,544	4.96
ค่าอาหารนกเล็ก-นกรุ่น	4,467	4.67	9,012	5.21	19,384	5.81
ค่ายาปฏิชีวนะ	102	0.11	220	0.13	427	0.13
ค่าอาหารนกไข่	58,042	60.66	104,941	60.71	203,590	61.02
ค่าน้ำประปา	3,000	3.13	2,352	1.36	4,800	1.44
ค่าไฟฟ้า	2,900	3.03	3,760	2.17	7,608	2.28
วัสดุสิ้นเปลืองต่างๆ	130	0.14	379	0.22	428	0.13
ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษา	626	0.65	884	0.51	610	0.18
ค่าใช้จ่ายยานพาหนะ	820	0.86	2,243	1.30	9,360	2.80
รวมต้นทุนผันแปร	77,825	81.34	133,767	77.39	267,578	80.20
ต้นทุนคงที่						
ค่าเช่าที่ดินและภาษี	1,200	1.25	3,360	1.94	144	0.04
ค่าเสื่อมราคาโรงเรือน	740	0.77	2,043	1.18	3,153	0.95
ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์การเลี้ยง	2,830	2.96	5,695	3.30	15,340	4.60
ค่าเสื่อมราคาเครื่องมือเครื่องใช้	487	0.51	2,628	1.52	4,004	1.20
ค่าเสื่อมราคายานพาหนะ	600	0.63	2,120	1.23	6,200	1.86
ค่าจ้างแรงงานในครัวเรือน	12,000	12.54	14,229	8.23	21,600	6.47
ค่าจ้างแรงงานประจำ	0	0	9,000	5.21	15,600	4.68
รวมต้นทุนคงที่	17,857	18.66	39,075	22.61	66,041	19.80
รวมทั้งหมด	95,682	100.00	172,842	100.00	333,619	100.00

จากตารางที่ 4.13 ซึ่งแสดงโครงสร้างต้นทุนรายจ่ายประจำงวดที่เป็นเงินสดในการเลี้ยงนกกกระทาของฟาร์ม 3 ขนาด เปรียบเทียบกัน พบว่ามีต้นทุนผันแปรจัดเป็นรายจ่ายประจำงวดที่เป็นเงินสดกว่าร้อยละ 90 ของรายจ่ายประจำงวดที่เป็นเงินสดทั้งหมด โดยเฉพาะฟาร์มขนาดเล็กไม่มีค่าจ้างแรงงานประจำ ซึ่งเป็นต้นทุนคงที่ที่เป็นเงินสด มีเพียงค่าเช่าที่ดินในจำนวนน้อย จะเห็นว่าค่าอาหารนกในฟาร์มเป็นต้นทุนผันแปรที่เป็นเงินสดสูงกว่าค่าใช้จ่ายทุกประเภทในอัตราร้อยละประมาณ 70 ของต้นทุนรายจ่ายประจำที่เป็นเงินสด เกษตรกรทั่วไปจึงมีวิธีคำนวณต้นทุนในนกกกระทาแบบง่าย ๆ ว่าราคาขายไขคุ้มกับค่าอาหารที่นกกินหรือไม่ และยังใช้ประกอบการตัดสินใจว่าจะปลดนกไขขายหรือเลี้ยงต่อไปดี เมื่อสังเกตพบว่าปริมาณไข่ที่เก็บได้จากกรงนกไขนั้นมีปริมาณลดลงเรื่อยๆ ในขณะที่ปริมาณอาหารต่อวันของนกกังเท่าเดิม แต่มีอัตราการให้ไข่ลดลง หรือเมื่อราคาอาหารนกเพิ่มสูงขึ้น วิธีการคำนวณทำได้ดังนี้

ปริมาณอาหารเลี้ยงนกไขโดยเฉลี่ย	- 2.5 กรัม หรือ 0.025 กิโลกรัม ต่อตัวต่อวัน
ราคาอาหารเลี้ยงนกไขโดยเฉลี่ย	- 5.10 บาท ต่อ 1 กิโลกรัม
ต้นทุนค่าอาหารนกไขต่อเดือน	- $5.10 \times 30 \times 0.025$ - 3.825 บาท
จำนวนไข่ที่เก็บได้จากนกไขต่อเดือน	- 22 ฟอง
ต้นทุนไขนกกกระทาต่อฟอง	- <u>3.825</u> - 0.174 บาท

22

ดังนั้นถ้าราคาขายไขนกต่ำกว่าฟองละ 17 สตางค์ หรือราคาอาหารเพิ่มสูงขึ้นมากกว่าควรปลดนกขาย เนื่องจากไม่คุ้มค่าอาหาร

จากตารางที่ 4.14 ซึ่งแสดงโครงสร้างต้นทุนรายจ่ายประจำงวดทั้งหมดของฟาร์ม 3 ขนาด พบว่า เป็นต้นทุนผันแปรอยู่ระหว่างอัตราร้อยละ 77 ถึง 81 ของต้นทุนทั้งหมด โดยส่วนใหญ่เป็นค่าอาหารนก ต้นทุนคงที่ที่อยู่ระหว่างอัตราร้อยละ 18 ถึง 23 ของต้นทุนทั้งหมด โดยต้นทุนคงที่ ส่วนใหญ่จะเป็นค่าแรงงานในโรงเรือน

ผลตอบแทนจากการลงทุนเลี้ยงนกกกระทา

การลงทุนเลี้ยงนกกกระทาจะให้ผลตอบแทนที่ได้จากผลผลิตของ นกพันธุ์ และ นกไข่ ซึ่งนำออกจำหน่ายในลักษณะการขายเงินสดทั้งสิ้น ผลตอบแทนจากการลงทุนเลี้ยงนกกกระทาจะพิจารณาจากรายได้ ซึ่งนอกจากจะได้ผลผลิตคือ ไข่นกกกระทา โดยตรงแล้ว ยังมีผลพลอยได้อื่นๆ จากการเลี้ยงนก ซึ่งสามารถนำไปจำหน่าย ก่อให้เกิดรายได้ทางอ้อมและรายได้อื่นๆอีกด้วย ในการพิจารณาผลตอบแทนจากการเลี้ยงนกกกระทา จึงวัดจากรายได้ที่คำนวณมาจากผลผลิต และผลพลอยได้ คูณกับ ราคาขาย เป็นเกณฑ์ โดยจัดแบ่งรายได้เพื่อการพิจารณาเรื่องนี้ออก เป็น 3 ลักษณะ คือ

1. รายได้ทางตรง หมายถึงรายได้จากการขายไข่นก ซึ่งเป็นผลผลิตจากฝูงนกไข่ ที่เลี้ยงไว้ช่วง 240 วัน ก่อนปลดนกขาย อันเป็นช่วงเวลาที่นกมีการให้ไข่ได้สม่ำเสมอ และในช่วงเวลาดังกล่าว จำนวนการให้ไข่ของฝูงนกอาจจะแตกต่างกันไปในแต่ละวัน ฉะนั้นจำนวนไข่นกที่จะนำมาคำนวณหารายได้ทางตรงจึงต้องใช้ค่าเฉลี่ยของจำนวนที่นกให้ไข่สูงสุดและต่ำสุด ในช่วง 240 วัน ทำนองเดียวกันราคาขายต่อฟองก็ต้องหาค่าเฉลี่ยในรอบระยะเวลาเดียวกันด้วย ทั้งนี้ จะถือว่าจำนวนไข่นกที่ได้นี้สามารถนำออกขายได้ทั้งหมด โดยมีตารางที่ 4.21 แสดงการเปรียบเทียบรายได้เฉลี่ยของฟาร์มแต่ละขนาดไว้ด้วย

2. รายได้ทางอ้อม หมายถึงรายได้จากการขายนกขุนเพศผู้ นกปลด และมูลนก ซึ่งเป็นผลพลอยได้จากการทำฟาร์มเลี้ยงนกแบบครบวงจร รายได้เหล่านี้จะนำไปหักจากค่าใช้จ่ายในฟาร์มเมื่อทำการคำนวณหาต้นทุนการผลิตไข่นกกกระทา รายละเอียดของการคำนวณรายได้ทางอ้อม แต่ละรายการมีดังนี้

2.1 รายได้จากนกขุนเพศผู้ นกขุนเพศผู้เป็นนกขุนที่เหลือจากการคัดนก เพศเมียไว้เลี้ยงเป็นนกไข่ในฟาร์มแล้ว ซึ่งจากการสัมภาษณ์เจ้าของฟาร์มพบว่า สัดส่วนระหว่าง นกขุนเพศผู้และนกเพศเมียจะใกล้เคียงกัน คือ 1 : 1 สำหรับการคัดเพศนกแต่ละครั้ง ดังนั้น จำนวน นกขุนเพศผู้จึงหาได้จากจำนวนนกไข่ที่เลี้ยงไว้ในฟาร์มนั่นเอง ส่วน ราคาขาย จะขายเป็นกิโลกรัม ซึ่ง 1 กิโลกรัม จะได้นกประมาณ 8-10 ตัว แล้วแต่น้ำหนักของนก ส่วนราคาขายอยู่ระหว่างกิโลกรัมละ 30-35 บาท

2.2 รายได้จากนกปลอด นกปลอดหมายถึงนกพันธุ์และนกไข ที่เลี้ยงไว้เพื่อเก็บไข่เป็นเวลา 6-8 เดือน แล้วยังมีชีวิตรอดอยู่ก็จะนำออกขายเป็นนกเนื้อ ดังนั้น จำนวนนกปลอดก็อาจหาได้จากจำนวนนกไขและนกพันธุ์ที่เลี้ยงไว้ คุณด้วยอัตราเลี้ยงรอด ซึ่งประมวลจากการสัมภาษณ์ผู้เลี้ยงถึงจำนวนนกตายโดยเฉลี่ยในรอบระยะเวลา 6-8 เดือนนั้น ส่วนราคาขาย จะได้ราคาตัวละ 5-6 บาท

2.3 รายได้จากมูลนก มูลนกเป็นผลพลอยได้จากการเลี้ยงนกกระทา เพราะสามารถนำไปใช้เป็นปุ๋ยของชาวสวนได้ รายได้จำนวนนี้ขึ้นกับการทำความสะอาดเพื่อเอามูลนกออกจากฟาร์ม และความคล่องตัวในการขายมีมากน้อยเพียงใด จึงไม่คุ้มในการหาหลักเกณฑ์มาคำนวณรายได้ซึ่งมีจำนวนน้อยนี้ ผู้เขียนจึงนำตัวเลขรายได้ตามการสัมภาษณ์มาใช้ในการคำนวณต้นทุน

3. รายได้อื่นๆ เป็นรายได้จากการขายลูกนกแรกเกิดที่ไม่ได้เลี้ยงไว้คัดเพศ ซึ่งในการศึกษาเรื่องนี้ได้มีสมมุติฐานไว้แล้วว่า ลูกนกที่ไม่ได้เลี้ยงไว้คัดเพศจะนำออกขายได้ทั้งหมด ราคาขายตัวละ 2 บาทเท่ากันทุกฟาร์ม ส่วนจำนวนขายลูกนกจะหาได้จากจำนวน ลูกนกที่ฟักออกเป็นตัวทั้งหมดหักด้วยจำนวนลูกนกที่เลี้ยงไว้คัดเพศ จะได้เป็นจำนวน ลูกนกที่ขายไป

สำหรับลูกนกที่ฟักออกเป็นตัวทั้งหมด หาได้จากจำนวนนกแม่พันธุ์คูณกับอัตรา การให้ไข่เฉลี่ยของฝูงนกคูณกับอัตราการฟักไข่ออกเป็นตัวคูณกับระยะเวลาให้ไข่เชื้อ

ส่วนจำนวนลูกนกที่เลี้ยงไว้คัดเพศหาได้จากจำนวนนกรุ่นที่เลี้ยงรอดหมายถึงจำนวน นกไขและนกรุ่นเพศผู้ที่ขายได้ หาคด้วยอัตราการเลี้ยงรอดจากลูกนกเป็นนกรุ่น ซึ่งได้จากการ สัมภาษณ์เกษตรกรถึงอัตราตายโดยเฉลี่ยของนกในช่วงอายุ 1-28 วัน ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.15-4.17

ตารางที่ 4.15 แสดงการคำนวณรายได้อื่นจากการขายลูกนกเฉลี่ยในฟาร์มตัวอย่างขนาดเล็ก

	หน่วยนับ	1	2	3	4	5	รวม	ค่าเฉลี่ย
จำนวนนกกแม่พันธุ์	ตัว	254	100	300	150	235	1,039	208
อัตราการออกไข่เฉลี่ยของฝูงแม่พันธุ์	%	70	65	70	73	72	350	70
อัตราการฟักไข่ได้ลูกนก	%	65	75	73	65	75	353	71
ระยะเวลาให้ไข่เชื้อ	วัน	150	150	180	180	180	840	168
จำนวนลูกนกที่ฟักได้ทั้งหมด	ตัว							17,367
จำนวนนกไข่	ตัว	2,000	1,000	2,305	1,500	2,200	9,005	1,801
จำนวนนกรุ่นเพศผู้	ตัว	2,000	1,000	2,305	1,500	2,200	9,005	1,801
อัตราเลี้ยงรอดจากลูกนกเป็นนกรุ่น	%	90	95	91	95	92	463	93
จำนวนลูกนกที่เลี้ยงไว้คักเพศ	ตัว							3,873
จำนวนขายลูกนกแรกเกิด	ตัว							13,494
ราคาขายลูกนก	บาท/ตัว	2	2	2	2	2	10	2
รายได้อื่นจากการขายลูกนก	บาท							26,988

ตารางที่ 4.16 แสดงการคำนวณรายได้เงินจากการขายลูกนกเฉลี่ยในฟาร์มตัวอย่างขนาดกลาง

	หน่วยนับ	1	2	3	4	5	6	7	รวม	ค่าเฉลี่ย
จำนวนนกแม่พันธุ์	ตัว	390	340	350	220	300	300	200	2,100	300
อัตราการออกไข่เฉลี่ยของฝูงแม่พันธุ์	%	70	69	72	68	71	68	72	490	70
อัตราการฟักไข่ได้ลูกนก	%	65	70	73	75	72	70	70	495	71
ระยะเวลาให้ไข่เชื้อ	วัน	150	180	180	180	150	180	180	1,200	171
จำนวนลูกนกที่ฟักได้ทั้งหมด	ตัว									25,496
จำนวนนกไข่	ตัว	-4,030	4,050	3,950	4,500	3,000	3,000	2,800	25,330	3,619
จำนวนขายนกขุนเพศผู้	ตัว	4,030	4,050	3,950	4,500	3,000	3,000	2,800	25,330	3,619
อัตราเลี้ยงรอดจากลูกนกเป็นนกขุน	%	91	90	95	92	94	96	95	653	93
จำนวนลูกนกเลี้ยงไว้คัดเพศ	ตัว									7,783
จำนวนขายลูกนกแรกเกิด	ตัว									17,713
ราคาขายลูกนก	บาท/ตัว	2	2	2	2	2	2	2	14	2
รายได้จากการขายลูกนก	บาท									35,426

ตารางที่ 4.17 แสดงการคำนวณรายได้จากการขายลูกนกเฉลี่ยในฟาร์มตัวอย่างขนาดใหญ่

	หน่วยนับ	1	2	3	4	5	รวม	ค่าเฉลี่ย
จำนวนนกแม่พันธุ์	ตัว	730	665	770	400	400	2,965	593
อัตราการออกไข่เฉลี่ยของนกแม่พันธุ์	%	72	71	73	70	72	358	72
อัตราการฟักไข่ได้ลูกนก	%	70	75	72	70	65	352	70
ระยะเวลาเก็บไข่เชื้อ	วัน	150	180	180	180	180	870	174
จำนวนลูกนกแรกเกิดฟักได้ทั้งหมด	ตัว							52,004
จำนวนนกไข่ที่เลี้ยงในฟาร์ม	ตัว	10,000	8,000	9,000	6,000	5,000	38,000	7,600
จำนวนขายนกขุนแพศย์	ตัว	10,000	8,000	9,000	6,000	5,000	38,000	7,600
อัตราการรอดจากลูกนกเป็นนกขุน	%	92	96	91	95	90	464	93
จำนวนลูกนกเลี้ยงขึ้นกรงนกไข่	ตัว							16,344
จำนวนขายลูกนกแรกเกิด	ตัว							35,660
ราคาขายลูกนก	บาท/ตัว	2	2	2	2	2	10	2
รายได้จากการขายลูกนก	บาท							71,320

รายได้ทั้งสามลักษณะที่กล่าวมาแล้ว ได้แสดงรายละเอียดของฟาร์มตัวอย่างแต่ละขนาดไว้ในตารางที่ 4.18-4.20 โดยแสดงการเปรียบเทียบรายได้เฉลี่ยของฟาร์มแต่ละขนาดในตารางที่ 4.21 ด้วย โดยมีสูตรที่ใช้ในการคำนวณค่าในตารางดังนี้

- จำนวนขายไข่ (ฟอง) - จำนวนนกไข่ X อัตราการออกไข่ X ระยะเวลาให้ไข่
- จำนวนขายนกขุนแพศผู้ (ตัว) - จำนวนนกไข่ในฟาร์ม
- จำนวนขายนกปลัด (ตัว) - (จำนวนนกไข่+นกพันธุ์) X อัตราเลี้ยงรอดต่อฝูงนกใหญ่

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.18 แสดงรายได้จากการลงทุนเลี้ยงนกกะทาในฟาร์มขนาดเล็ก

	หน่วยนับ	ฟาร์มตัวอย่าง					รวม	รายได้เฉลี่ย
		1	2	3	4	5		
รายได้ทางตรง								
จำนวนนกไข่	ตัว	2,000	1,000	2,305	1,500	2,200	9,005	1,801
อัตราการออกไข่	%	70	69	73	70	72	354	71
ระยะเวลาให้ไข่	วัน	240	240	240	240	240	1,200	240
จำนวนขายไข่	ฟอง							306,890
ราคาขายไข่	บาท/ฟอง	0.25	0.22	0.25	0.23	0.21	1.16	0.23
รวมรายได้ทางตรง	บาท							70,585
รายได้ทางอ้อม								
จำนวนขายนกรุ่นเพศผู้	ตัว	2,000	1,000	2,305	1,500	2,200	9,005	1,801
จำนวนนกรุ่น/ กิโลกรัม	ตัว/ก.ก.	9	9	10	8	8	44	9
ราคาขาย	บาท/ก.ก.	35.00	30.00	35.00	35.00	30.00	165.00	33.00
รายได้จากนกรุ่นเพศผู้	บาท							6,604
จำนวนนกไข่และนกพันธุ์ที่เลี้ยง	ตัว	2,330	1,150	2,695	1,700	2,530	10,405	2,081
อัตราเลี้ยงรอดต่อฝูงนกใหญ่	%	80	75	78	76	78	388	78
จำนวนขายนกปลด	ตัว							1,632
ราคาขายนกปลด	บาท/ตัว	6.00	6.00	6.00	5.50	5.00	29.00	5.80
รายได้จากนกปลด	บาท							9,466
รายได้จากมูลนก	บาท	3,374	2,080	4,320	2,520	3,800	16,094	3,219
รวมรายได้ทางอ้อม	บาท							19,289
รายได้อื่นจากการขายลูกนก	บาท							26,988
รายได้ทั้งหมด	บาท							116,862

ตารางที่ 4.19 แสดงรายได้จากการลงทุนเลี้ยงนกกะทาในฟาร์มขนาดกลาง

	หน่วยนับ	ฟาร์มตัวอย่าง							รวม	รายได้เฉลี่ย
		1	2	3	4	5	6	7		
รายได้ทางตรง										
จำนวนนกไข่	ตัว	4,030	4,050	3,950	4,500	3,000	3,000	2,800	25,330	3,619
อัตราการออกไข่	%	72	71	69	70	72	69	65	488	70
ระยะเวลาให้ไข่	วัน	240	240	240	240	240	240	240	1,680	240
จำนวนขายไข่	ฟอง									607,992
ราคาขายไข่	บาท/ฟอง	0.25	0.26	0.25	0.23	0.23	0.23	0.25	1.72	0.25
รวมรายได้ทางตรง	บาท									151,998
รายได้ทางอ้อม										
จำนวนขายนกรุ่นเพศผู้	ตัว	4,030	4,050	3,950	4,500	3,000	3,000	2,800	25,330	3,619
จำนวนนกรุ่น/ กิโลกรัม	ตัว/ก.ก.	8	9	9	10	9	9	9	63	9
ราคาขาย	บาท/ก.ก.	35.00	32.00	35.00	32.00	35.00	35.00	30.00	229.00	32.71
รายได้จากนกรุ่นเพศผู้	บาท									13,153
จำนวนนกไข่และนกพันธุ์ที่เลี้ยง	ตัว	4,550	4,500	4,440	4,800	3,450	3,400	3,060	28,200	4,029
อัตราเลี้ยงรอดต่อฝูงนกใหญ่	%	71	72	70	68	71	73	72	497	71
จำนวนขายนกปลด	ตัว									2,861
ราคาขายนกปลด	บาท/ตัว	6.00	5.00	6.00	5.00	5.50	4.50	5.00	37.00	5.29
รายได้จากนกปลด	บาท									15,135
รายได้จากมูลนก	บาท	6,330	6,120	5,800	6,600	5,600	5,500	3,950	39,900	5,700
รวมรายได้ทางอ้อม	บาท									33,988
รายได้อื่นจากการขายลูกนก	บาท									35,426
รายได้ทั้งหมด	บาท									221,412

ตารางที่ 4.20 แสดงรายได้จากการลงทุนเลี้ยงนกกะทาในฟาร์มขนาดใหญ่

	หน่วยนับ	ฟาร์มตัวอย่าง					รวม	รายได้เฉลี่ย
		1	2	3	4	5		
รายได้ทางตรง								
จำนวนนกไข่	ตัว	10,000	8,000	9,000	6,000	5,000	38,000	7,600
อัตราการออกไข่	%	72	74	75	72	71	364	73
ระยะเวลาให้ไข่	วัน	240	240	240	240	240	1,200	240
จำนวนขายไข่	ฟอง							1,331,520
ราคาขายไข่	บาท/ฟอง	0.20	0.22	0.19	0.22	0.22	1.05	0.21
รวมรายได้ทางตรง	บาท							279,619
รายได้ทางอ้อม								
จำนวนขายนกรุ่นเพศผู้	ตัว	10,000	8,000	9,000	6,000	5,000	38,000	7,600
จำนวนนกรุ่น/กิโลกรัม	ตัว/ก.ก.	9	9	10	8	8	44	9
ราคาขาย	บาท/ก.ก.	33.00	35.00	35.00	33.00	35.00	171.00	34.20
รายได้จากนกรุ่นเพศผู้	บาท							28,880
จำนวนนกไข่และนกพันธุ์ที่เลี้ยง	ตัว	11,090	9,000	10,100	6,600	5,535	42,325	8,465
อัตราเลี้ยงรอดต่อฝูงนกใหญ่	%	65	70	68	72	71	346	69
จำนวนขายนกปลด	ตัว							5,841
ราคาขายนกปลด	บาท/ตัว	6.00	5.00	6.00	5.00	5.00	27.00	5.40
รายได้จากนกปลด	บาท							31,541
รายได้จากมูลนก	บาท	21,920	13,862	15,600	9,240	8,100	68,722	13,744
รวมรายได้ทางอ้อม	บาท							74,165
รายได้อื่นจากการขายลูกนก	บาท							71,320
รายได้ทั้งหมด	บาท							425,104

ตารางที่ 4.21 แสดงการเปรียบเทียบรายได้จากการลงทุนเลี้ยงนกกะทาคู่ในฟาร์มแต่ละขนาด

ลักษณะรายได้	ฟาร์มขนาดเล็ก				ฟาร์มขนาดกลาง				ฟาร์มขนาดใหญ่			
	จำนวนขาย (ฟอง/ตัว)	ราคาขาย (บาท/ ฟอง,ตัว)	รายได้	%	จำนวนขาย (ฟอง/ตัว)	ราคาขาย (บาท/ ฟอง,ตัว)	รายได้	%	จำนวนขาย (ฟอง/ตัว)	ราคาขาย (บาท/ ฟอง,ตัว)	รายได้	%
รายได้ทางตรง												
จากการขายไข่นก	306,890	0.23	70,585	60.40	607,992	0.25	151,998	68.65	1,331,520	0.21	279,619	65.78
รายได้ทางอ้อม												
จากการขายนกรุ่นเพศผู้	1,801	33.00	6,604	5.65	3,619	32.71	13,153	5.94	7,600	34.20	28,880	6.79
จากการขายนกลด	1,632	5.80	9,466	8.10	2,861	5.29	15,135	6.84	5,841	5.40	31,541	7.42
จากการขายมูลนก			3,219	2.76			5,700	2.57			13,744	3.23
รวมรายได้ทางอ้อม			19,289	16.51			33,988	15.35			74,165	17.44
รายได้อื่น												
จากการขายลูกนก	13,494	2.00	26,988	23.09	17,713	2.00	35,426	16.00	35,660	2.00	71,320	16.76
รวมทั้งสิ้น			116,862	100.00			221,412	100.00			425,104	100.00

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 4.21 ซึ่งเป็นตารางแสดงการเปรียบเทียบ ผลตอบแทนจากการลงทุนโดยเฉลี่ยของฟาร์มทั้ง 3 ขนาด จะพบว่า สัดส่วนของรายได้ทางตรง คือ รายได้จากการขายไข่นกจะสูงที่สุด กล่าวคือ ร้อยละ 60.40 68.65 และ 65.78 ของรายได้รวมทั้งสิ้นของฟาร์มขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ตามลำดับ โดยที่ฟาร์มขนาดกลางจะมีอัตราการรายได้จากการขายไข่นกสูงที่สุด คือ ร้อยละ 68.65 ทั้งนี้เพราะราคาขายต่อฟอง สูงที่สุดคือ ฟองละ 25 สตางค์ ในขณะที่ฟาร์มขนาดใหญ่ ราคาเพียง 21 สตางค์ และขนาดเล็กราคา 23 สตางค์ ถึงแม้ว่ารายได้ทางตรงนี้จะขึ้นกับอัตราการให้ไข่โดยเฉลี่ย ซึ่งฟาร์มขนาดใหญ่จะมีจำนวนผลผลิตมากที่สุด แต่ด้วยปริมาณไข่มากเกินไป ในปี 2529 จึงทำให้ราคาขายตกต่ำลง ฟาร์มขนาดใหญ่จำเป็นต้องขายในราคาต่ำ ในขณะที่ฟาร์มขนาดกลางและขนาดเล็ก มีปริมาณไข่น้อย และการขายบางส่วนเป็นการขายให้ลูกค้าประจำตามราคาที่ตกลงไว้ล่วงหน้าแล้ว ประกอบกับการมีส่วนแบ่งในตลาดน้อยกว่า ฟาร์มขนาดใหญ่ ด้วย จึงทำให้ได้รับผลกระทบกระเทือนจากการเปลี่ยนแปลงราคาน้อยกว่า สัดส่วนของรายได้จากการขายไข่จึงสูงกว่าฟาร์มขนาดใหญ่

ส่วนรายได้ทางอ้อมนั้น จะมากหรือน้อย ขึ้นกับประสิทธิภาพในการเลี้ยง ซึ่งจะมีผลต่ออัตราการให้ไข่ของแม่ไก่ การฟักออกของไข่เชื้อ และอัตราเลี้ยงรอดของนก เป็นต้น

ต้นทุนต่อหน่วยของลูกนกแรกเกิดและไข่นกกระทา

จากต้นทุนและผลตอบแทนการเลี้ยงนกตามที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น เป็นเพียงการเปรียบเทียบถึงสัดส่วนของต้นทุนและผลตอบแทนแต่ละประเภทในฟาร์มแต่ละขนาดเท่านั้น ไม่สามารถจะทำให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการผลิตของฟาร์มแต่ละขนาดได้ จึงได้นำต้นทุนและผลผลิตที่ได้ในฟาร์มแต่ละขนาดนำมาคำนวณหาเป็นต้นทุนการผลิตต่อหน่วย เพื่อหาว่าฟาร์มขนาดใดจะมีต้นทุนการผลิตต่ำที่สุด โดยจะจำแนกต้นทุนของการเลี้ยงนกออกตามลักษณะผลผลิตได้เป็นต้นทุนลูกนกแรกเกิด กับต้นทุนไข่นกกระทา โดยในแต่ละผลผลิตจะประกอบด้วย ต้นทุนโดยตรงกับต้นทุนจัดสรร โดยที่ต้นทุนโดยตรงหมายถึงต้นทุนที่เป็นส่วนประกอบสำคัญ ในการก่อให้เกิดผลผลิตนั้นๆ โดยตรง ส่วน ต้นทุนจัดสรรหมายถึงต้นทุนที่ใช้ร่วมกันในการก่อให้เกิดผลผลิต ซึ่งจะต้องนำมาจัดสรรเป็นต้นทุนของผลผลิตแต่ละชนิด ตามปริมาณการใช้จ่าย สำหรับเกณฑ์การจัดสรรในการศึกษาเรื่องนี้ เนื่องจากลูกนกแรกเกิดและไข่นกเป็นผลผลิตที่ได้จากการเลี้ยงนกพันธุ์และนกไข่ ซึ่งการเลี้ยงนกพันธุ์ รายจ่ายส่วนใหญ่ใช้ไปเพื่อการฟักไข่นก แต่การเลี้ยง

นกไข่ ระบายส่วนใหญ่มักคือค่าจ้างแรงงานผู้ที่จะต้องดูแลและเก็บไข่นกชาย ระบายดังกล่าวเกิดขึ้นในระยะเวลาเดียวกันและเกิดควบคู่กันไปเสมอ ผู้เขียนได้สอบถามการใช้เวลาในการเลี้ยงนกต่อวัน พบว่าผู้เลี้ยงใช้เวลาในช่วงเช้าประมาณ 2 ชั่วโมง เพื่อให้อาหารนกและอีก 2 ชั่วโมงเพื่อการเก็บไข่นกเตรียมขายในตอนเย็น ส่วนเวลาที่เหลือในระหว่างวันจะนำไปเพื่อให้ได้ผลผลิตเป็นลูกนก เช่น การนำไข่เชื้อเข้าตู้ฟัก การกลับไข่นก การควบคุมอุณหภูมิ และความชื้นในตู้ฟัก ตลอดจนการนำลูกนกออกจากตู้ฟักเป็นต้น ประมาณ 4 ชั่วโมง ผู้เขียนจึงใช้ระยะเวลาการทำงานของผู้เลี้ยงเป็นเกณฑ์ในการจัดสรรระบายต่างๆ สำหรับการคำนวณต้นทุนลูกนกแรกเกิดกับต้นทุนไข่นกด้วยสัดส่วนเท่ากันคือ 1 : 1 หรือ เป็นร้อยละ 50 ของ ต้นทุนรวมแต่ละรายการ รายละเอียดการคำนวณต้นทุนต่อหน่วยของผลผลิตทั้ง 2 ประเภท มี ดังนี้

ต้นทุนลูกนกแรกเกิด หมายถึง ต้นทุนในช่วงการผสมพันธุ์นกจนกระทั่งได้ไข่เชื้อเพื่อนำมาฟักไข่ออกเป็นตัวลูกนก ซึ่งประกอบด้วยต้นทุนโดยตรง ได้แก่ ค่านกพันธุ์ ค่าอาหารนกพันธุ์ และค่าเสื่อมราคาตู้ฟัก กับต้นทุนจัดสรร ได้แก่ ค่าน้ำประปา ไฟฟ้า วัสดุสิ้นเปลือง ต่างๆ ค่าซ่อมแซมบำรุงรักษา และค่าจ้างแรงงาน ทั้งในครัวเรือนและค่าแรงงานประจำ โดยจะแยกเป็น ต้นทุนที่เป็นเงินสดและต้นทุนรวม นำมาหารด้วยจำนวนลูกนกที่ฟักได้ จะได้เป็นต้นทุนลูกนกแรกเกิดต่อตัวตามการคำนวณต้นทุนของลูกนกแรกเกิดในฟาร์มแต่ละขนาด

ต้นทุนไข่นกกระทา หมายถึง ระบายประจำที่เกิดขึ้นในช่วงต่อจากการได้ลูกนกแรกเกิดและนำมาเลี้ยงจนกระทั่งนกเริ่มให้ไข่ได้จนถึงปลดนกไข่และนกพันธุ์ออกขาย ต้นทุนไข่นก ประกอบด้วย ต้นทุนโดยตรง คือค่าอาหารนกลี้น นกไข่ ค่ายาปฏิชีวนะ ต้นทุนรับโอนจากลูกนกตามจำนวนลูกนกที่เลี้ยงไว้คัดเพศ ค่าใช้จ่ายยานพาหนะ ค่าใช้ที่ดินและภาษี และค่าเสื่อมราคาทั้งหมด ยกเว้นค่าเสื่อมราคาตู้ฟัก รวมกับ ต้นทุนจัดสรรที่ได้มาจากค่าใช้จ่ายที่ใช้ร่วมกับการผลิตลูกนกในฟาร์ม ตามเกณฑ์การจัดสรรที่ได้กล่าวมาแล้ว และนำรายได้ทางอ้อมจากนกขุน นกปลด และมูลนก มาหักออกจากต้นทุนไข่นกกระทา เป็นต้นทุนสุทธิแล้วหารด้วยจำนวนไข่นก จะได้เป็นต้นทุนการผลิตไข่นกต่อฟอง

ตารางแสดงการคำนวณต้นทุนต่อหน่วย จำแนกรายการตามประเภทต้นทุนและผลผลิต ทั้งที่เป็นเงินสดและต้นทุนรวม จะแสดงไว้ในตารางที่ 4.22-4.24 พร้อมทั้งการเปรียบเทียบในตารางที่ 4.25-4.26

ตารางที่ 4.22 แสดงการคำนวณต้นทุนต่อหน่วยของลูกนกและไข่นกกระทาในฟาร์มขนาดเล็ก
หน่วย : บาท

รายจ่ายประจำงวด	ลูกนก		ไข่นก		รวม	
	เป็นเงินสด	รวม	เป็นเงินสด	รวม	เป็นเงินสด	รวม
ต้นทุนผันแปร						
โดยตรง						
ค่านกพันธุ์	1,691	1,691			1,691	1,691
ค่าอาหารนกพันธุ์	6,047	6,047			6,047	6,047
ค่าอาหารนกเล็ก	0	0	4,467	4,467	4,467	4,467
ค่ายาปฏิชีวนะ	0	0	102	102	102	102
ค่าอาหารนกไข่	0	0	58,042	58,042	58,042	58,042
ค่าใช้จ่ายยานพาหนะ	0	0	820	820	820	820
จัดสรร						
ค่าน้ำประปา	1,500	1,500	1,500	1,500	3,000	3,000
ค่าไฟฟ้า	1,450	1,450	1,450	1,450	2,900	2,900
ค่าวัสดุสิ้นเปลืองต่างๆ	65	65	65	65	130	130
ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษา	313	313	313	313	626	626
รวมต้นทุนผันแปร	11,066	11,066	68,759	68,759	77,825	77,825
ต้นทุนคงที่						
โดยตรง						
ค่าเช่าที่ดินและภาษี	0	0	1,200	1,200	1,200	1,200
ค่าเสื่อมราคา-ตู้ฟักไข่	0	1,064	0	0	0	1,064
-อื่นๆ	0	0	0	3,593	0	3,593
จัดสรร						
ค่าจ้างแรงงานในครัวเรือน	0	6,000	0	6,000	0	12,000
ค่าจ้างแรงงานประจำ	0	0	0	0	0	0
รวมต้นทุนคงที่	0	7,064	1,200	10,793	1,200	17,857
รวมต้นทุน	11,066	18,130	67,959	77,552	79,025	95,682
จำนวนลูกนกที่ฟักได้ทั้งหมด(ตัว)	17,367	17,367				
ต้นทุนลูกนก (บาท/ตัว)	0.64	1.04				
จำนวนลูกนกที่เลี้ยงไว้คัดเพศ	3,873	3,873				
ต้นทุนรับโอนจากลูกนก	(2,468)	(4,043)	2,468	4,043	0	0
รวมต้นทุน			70,427	81,595	79,025	95,682
หัก รายได้ทางอ้อมจากการขาย-นกขุนเพศผู้			(6,604)	(6,604)	(6,604)	(6,604)
-นกปลด			(9,466)	(9,466)	(9,466)	(9,466)
-มูลนก			(3,219)	(3,219)	(3,219)	(3,219)
ต้นทุนไข่นก			51,138	62,306	59,736	76,393
จำนวนไข่นกผลิต/ขาย			306,890	306,890		
ต้นทุนไข่นก (บาท/ฟอง)			0.17	0.20		

ตารางที่ 4.23 แสดงการคำนวณต้นทุนต่อหน่วยของลูกนกและไข่นกกระทาในฟาร์มขนาดกลาง
หน่วย : บาท

รายจ่ายประจำงวด	ลูกนก		ไข่นก		รวม	
	เป็นเงินสด	รวม	เป็นเงินสด	รวม	เป็นเงินสด	รวม
ต้นทุนผันแปร						
โดยตรง						
ค่านกพันธุ์	2,326	2,326	0	0	2,326	2,326
ค่าอาหารนกพันธุ์	7,650	7,650	0	0	7,650	7,650
ค่าอาหารนกเล็ก	0	0	9,012	9,012	9,012	9,012
ค่ายาปฏิชีวนะ	0	0	220	220	220	220
ค่าอาหารนกไข่	0	0	104,941	104,941	104,941	104,941
ค่าใช้จ่ายยานพาหนะ	0	0	2,243	2,243	2,243	2,243
จัดสรร						
ค่าน้ำประปา	1,176	1,176	1,176	1,176	2,352	2,352
ค่าไฟฟ้า	1,880	1,880	1,880	1,880	3,760	3,760
ค่าวัสดุสิ้นเปลืองต่างๆ	189	189	190	190	379	379
ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษา	442	442	442	442	884	884
รวมต้นทุนผันแปร	13,663	13,663	120,104	120,104	133,767	133,767
ต้นทุนคงที่						
โดยตรง						
ค่าเช่าที่ดินและภาษี	0	0	3,360	3,360	3,360	3,360
ค่าเสื่อมราคา-ตู้ฟักไข่	0	1,631	0	0	0	1,631
-อื่นๆ	0	0	0	10,855	0	10,855
จัดสรร						
ค่าจ้างแรงงานในครัวเรือน	0	7,114	0	7,115	0	14,229
ค่าจ้างแรงงานประจำ	4,500	4,500	4,500	4,500	9,000	9,000
รวมต้นทุนคงที่	4,500	13,245	7,860	25,830	12,360	39,075
รวมต้นทุน	18,163	26,908	127,964	145,934	146,127	172,842
จำนวนลูกนกที่ฟักได้ทั้งหมด(ตัว)	25,496	25,496				
ต้นทุนลูกนก (บาท/ตัว)	0.71	1.06				
จำนวนลูกนกที่เลี้ยงไว้คัดเพศ	7,783	7,783				
ต้นทุนรับโอนจากลูกนก	(5,528)	(8,250)	5,526	8,250		
รวมต้นทุน			133,490	154,184		
หัก รายได้ทางอ้อมจากการขาย-นกขุนเพศผู้			(13,153)	(13,153)	(13,153)	(13,153)
-นกปลด			(15,135)	(15,135)	(15,135)	(15,135)
-มูลนก			(5,700)	(5,700)	(5,700)	(5,700)
รวมหัก			33,988	33,988	33,988	33,988
ต้นทุนไข่นก			99,502	120,196	112,139	138,854
จำนวนไข่นกผลิต/ขาย			607,992	607,992		
ต้นทุนไข่นก (บาท/ฟอง)			0.16	0.20		

ตารางที่ 4.24 แสดงการคำนวณต้นทุนต่อหน่วยของลูกนกและไข่นกกระทาในฟาร์มขนาดใหญ่
หน่วย : บาท

รายการประจำงวด	ลูกนก		ไข่นก		รวม	
	เป็นเงินสด	รวม	เป็นเงินสด	รวม	เป็นเงินสด	รวม
ต้นทุนผันแปร						
โดยตรง						
ค่านกพันธุ์	4,827	4,827	0	0	4,827	4,827
ค่าอาหารนกพันธุ์	16,544	16,544	0	0	16,544	16,544
ค่าอาหารนกเล็ก	0	0	19,384	19,384	19,384	19,384
ค่ายาปฏิชีวนะ	0	0	427	427	427	427
ค่าอาหารนกไข่	0	0	203,590	203,590	203,590	203,590
ค่าใช้จ่ายยานพาหนะ	0	0	9,360	9,360	9,360	9,360
จัดสรร						
ค่าน้ำประปา	2,400	2,400	2,400	2,400	4,800	4,800
ค่าไฟฟ้า	3,804	3,804	3,804	3,804	7,608	7,608
ค่าวัสดุสิ้นเปลืองต่างๆ	214	214	214	214	428	428
ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษา	305	305	305	305	610	610
รวมต้นทุนผันแปร	28,094	28,094	239,484	239,484	267,578	267,578
ต้นทุนคงที่						
โดยตรง						
ค่าเช่าที่ดินและภาษี	0	0	144	144	144	144
ค่าเสื่อมราคา-ตู้ฟักไข่	0	3,652	0	0	0	3,652
-อื่นๆ	0	0	0	25,045	0	25,045
จัดสรร						
ค่าจ้างแรงงานในครัวเรือน	0	10,800	0	10,800	0	21,600
ค่าจ้างแรงงานประจำ	7,800	7,800	7,800	7,800	15,600	15,600
รวมต้นทุนคงที่	7,800	22,252	7,944	43,789	15,744	70,293
รวมต้นทุน	35,894	50,346	247,428	283,273	283,322	333,619
จำนวนลูกนกที่ฟักได้ทั้งหมด(ตัว)	52,004	52,004				
ต้นทุนลูกนก (บาท/ตัว)	0.69	0.97				
จำนวนลูกนกที่เลี้ยงไว้คัดเพศ	16,344	16,344				
ต้นทุนรับโอนจากลูกนก	(11,277)	(15,854)	11,277	15,854	0	0
รวมต้นทุน			258,705	299,127		
หัก รายได้ทางอ้อมจากการขาย-นกขุนเพศผู้			(28,880)	(28,880)	(28,880)	(28,880)
-นกปลด			(31,541)	(31,541)	(31,541)	(31,541)
-มูลนก			(13,744)	(13,744)	(13,744)	(13,744)
ต้นทุนไข่นก			184,540	224,962	209,157	259,454
จำนวนไข่นกผลิต/ขาย			1,331,520	1,331,520		
ต้นทุนไข่นก (บาท/ฟอง)			0.14	0.17		

ตารางที่ 4.25 แสดงการเปรียบเทียบต้นทุนถนอมรักษาในฟาร์มแต่ละขนาดเป็นอัตราร้อยละ
ต่อต้นทุนรวม

	รายจ่ายที่เป็นเงินสด			รายจ่ายรวม		
	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
ต้นทุนผันแปร						
โดยตรง						
ค่าน้ำพันธุ์	15.28	12.81	13.45	9.33	8.65	9.59
ค่าอาหารนกพันธุ์	54.65	42.12	46.09	33.35	28.43	32.86
จัดสรร						
ค่าน้ำประปา	13.56	6.47	6.69	8.27	4.37	4.77
ค่าไฟฟ้า	13.10	10.35	10.60	8.00	6.99	7.56
ค่าวัสดุสิ้นเปลืองต่างๆ	0.59	1.04	0.60	0.36	0.70	0.42
ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษา	2.83	2.43	0.85	1.73	1.64	0.60
รวมต้นทุนผันแปร	100.00	75.22	78.27	61.04	50.78	55.80
ต้นทุนคงที่						
โดยตรง						
ค่าเสื่อมราคา-ตู้ฟักไข่	0	0	0	5.87	6.06	7.26
จัดสรร						
ค่าจ้างแรงงานในครัวเรือน	0	0	0	33.09	26.44	21.45
ค่าจ้างแรงงานประจำ	0	24.78	21.73	0	16.72	15.49
รวมต้นทุนคงที่	0	24.78	21.73	38.96	49.22	44.20
รวมต้นทุน	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
จำนวนลูกนกที่ฟักได้ทั้งหมด(ตัว)	17,367	25,496	52,004	17,367	25,496	52,004
ต้นทุนลูกนก (บาท/ตัว)	0.64	0.71	0.69	1.04	1.06	0.97

ตารางที่ 4.26 แสดงการเปรียบเทียบต้นทุนไข่นกกระทาในฟาร์มแต่ละขนาดเป็นอัตราร้อยละต่อต้นทุนรวม

	รายจ่าย/รายได้ที่เป็นเงินสด			รายจ่าย/รายได้รวม		
	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
ต้นทุนผันแปร						
โดยตรง						
ค่าอาหารนกเล็ก	6.34	6.75	7.49	5.47	5.85	6.48
ค่ายาปฏิชีวนะ	0.15	0.17	0.17	0.13	0.14	0.14
ค่าอาหารนกไข่	82.42	78.61	78.70	71.13	68.06	68.06
ค่าใช้จ่ายยานพาหนะ	1.16	1.68	3.62	1.01	1.46	3.13
จัดสรร						
ค่าน้ำประปา	2.13	0.88	0.93	1.84	0.76	0.80
ค่าไฟฟ้า	2.06	1.47	1.47	1.78	1.22	1.27
ค่าวัสดุสิ้นเปลืองต่างๆ	0.09	0.14	0.08	0.08	0.12	0.07
ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษา	0.45	0.33	0.12	0.38	0.29	0.10
รวมต้นทุนผันแปร	94.80	89.97	92.57	81.82	77.90	80.06
ต้นทุนคงที่						
โดยตรง						
ค่าเช่าที่ดินและภาษี	1.70	2.52	0.05	1.47	2.18	0.05
ค่าเสื่อมราคาทั้งหมดยกเว้นตู้ฟัก	0	0	0	4.40	7.04	8.37
จัดสรร						
ค่าจ้างแรงงานในครัวเรือน	0	0	0	7.36	4.62	3.61
ค่าจ้างแรงงานประจำ	0	3.37	3.02	0	2.92	2.61
รวมต้นทุนคงที่	1.70	5.89	3.07	13.23	16.75	14.64
รวมต้นทุน	96.50	95.86	95.64	95.05	94.65	94.70
ต้นทุนรับโอนจากลูกนก	3.50	4.14	4.36	4.95	5.35	5.30
รวมต้นทุน	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
หัก รายได้ทางอ้อมจากการขาย-นกขุนเพศผู้	(9.38)	(9.85)	(11.16)	(8.09)	(8.53)	(9.66)
- นกปลด	(13.44)	(11.34)	(12.19)	(11.60)	(9.81)	(10.54)
- มูลนก	(4.57)	(4.27)	(5.31)	(3.95)	(3.70)	(4.59)
ต้นทุนไข่นก	72.61	73.37	71.34	76.36	77.96	75.21
จำนวนไข่นกผลิต/ขาย	306,890	607,992	331,520	306,890	607,992	1,331,520
ต้นทุนไข่นก (บาท/ฟอง)	0.17	0.16	0.14	0.20	0.20	0.17

จากตารางที่ 4.25 พบว่าต้นทุนที่เป็นเงินสดของลูกนกในฟาร์มขนาดเล็กตัวละ 0.64 บาท ต่ำกว่าฟาร์มขนาดกลางและขนาดใหญ่ เนื่องจากฟาร์มขนาดเล็กไม่มีค่าใช้จ่ายคงที่จากค่าจ้างแรงงานประจำเช่นฟาร์มขนาดกลางและขนาดใหญ่ แต่เมื่อฟาร์มขนาดเล็กรวมรายจ่ายที่ไม่เป็นเงินสด ซึ่งได้แก่ค่าเสื่อมราคาตู้ฟักและค่าจ้างแรงงานในครัวเรือนแล้วจะมีต้นทุนการผลิตลูกนกตัวละ 1.04 บาทสูงกว่าฟาร์มขนาดใหญ่ ซึ่งมีต้นทุนการผลิตเพียงตัวละ 0.97 บาท แต่ใกล้เคียงกับฟาร์มขนาดเล็กซึ่งมีต้นทุนการผลิตลูกนกตัวละ 1.06 บาท นั่นคือในฟาร์มขนาดเล็กและขนาดกลางมีอัตราต้นทุนคงที่ที่ไม่เป็นเงินสดในการฟักไข่สูงกว่าจำนวนลูกนกที่ฟักได้ทั้งหมด เมื่อเทียบกับฟาร์มขนาดใหญ่ซึ่งมีจำนวนลูกนกฟักได้ทั้งหมดสูงกว่าฟาร์มขนาดเล็กและขนาดกลางและจากตารางที่ 4.26 พบว่า ฟาร์มขนาดใหญ่มีต้นทุนที่เป็นเงินสดและต้นทุนรวมของการผลิตไข่นกเป็น 0.14 และ 0.17 บาทต่อฟองตามลำดับ เป็นฟาร์มที่มีต้นทุนการผลิตไข่นกต่ำที่สุดเนื่องจากนกไข่ในฟาร์มขนาดใหญ่มีอัตราการให้ไข่สูงถึงร้อยละ 73 ในขณะที่ฟาร์มขนาดเล็กและขนาดกลางนกไข่มีอัตราการให้ไข่อ้อยละ 71 และ 70 ตามลำดับ จึงเป็นผลให้ฟาร์มขนาดใหญ่มีต้นทุนไข่นกต่อฟองทั้งที่เป็นเงินสด และเมื่อรวมรายจ่ายที่ไม่เป็นเงินสดแล้ว ก็ยังคงมีต้นทุนรวมต่ำที่สุดด้วย

นอกจากนี้ จากการคำนวณหาต้นทุนลูกนกและไข่นกต่อหน่วยของฟาร์มทั้งสามขนาดโดยแบ่งเป็นต้นทุนผันแปรและต้นทุนคงที่นั้นจะช่วยให้เกษตรกรสามารถทราบราคาคุ้มทุน (Break even price) ด้วย ราคาคุ้มทุนโดยทั่วไปหมายถึง ราคาขายผลิตภัณฑ์ที่ราคาสินค้าหรือบริการที่ธุรกิจจำหน่ายมีผลทำให้รายได้เท่ากับต้นทุนรวมของสินค้าหรือบริการที่ให้ภายในรอบระยะเวลาหนึ่ง ราคาคุ้มทุนของการทำฟาร์มเลี้ยงนกกระทา หมายถึง ราคาที่เกษตรกรสามารถขายผลผลิตโดยไม่มีกำไรแต่ไม่ขาดทุน เป็นราคาต่อหน่วยที่ทำให้รายได้ทั้งหมดเท่ากับต้นทุนทั้งหมด ราคาคุ้มทุนของลูกนกแรกเกิดในฟาร์มขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่เท่ากับราคาตัวละ 1.04 1.06 และ 0.97 บาทตามลำดับ และราคาคุ้มทุนของไข่นกในฟาร์มขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่เท่ากับราคาฟองละ 0.20 0.20 และ 0.17 บาทตามลำดับ จากราคาคุ้มทุนนี้เกษตรกรอาจใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจกำหนดราคาขายและอัตรากำไรที่ต้องการได้ จากราคาขายไข่นกของฟาร์มขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ซึ่งเท่ากับฟองละ 0.23 0.25 และ 0.21 บาทตามลำดับ จะเห็นว่าราคาขายของฟาร์มทั้งสามขนาดล้วนสูงกว่าราคาคุ้มทุนทั้งสิ้น

การวิเคราะห์เพื่อตัดสินใจลงทุน

การตัดสินใจลงทุนในโครงการใดก็ตาม สิ่งที่จะต้องพิจารณาก่อนการตัดสินใจ นอกจากจะต้องศึกษาถึงกรรมวิธีในการผลิต ขั้นตอนการดำเนินงานแล้ว ยังต้องพิจารณาถึงผลตอบแทนที่จะได้รับการลงทุนว่าคุ้มค่าหรือไม่ โดยพิจารณาในรายละเอียดคำนวณรายได้ รายจ่าย และผลต่างที่รายได้เหนือรายจ่ายเป็นกำไร ซึ่งจะนำมาคำนวณหาผลตอบแทนทางด้านการเงิน อีกต่อไป สำหรับเครื่องมือทางการเงินที่สำคัญซึ่งผู้เขียนจะใช้เพื่อการวิเคราะห์ตัดสินใจลงทุนในเรื่องนี้ คือ

1. การวิเคราะห์ผลตอบแทนมีลักษณะการวิเคราะห์ 3 รูปแบบ คือ

1.1 การวัดความสามารถในการหากำไร จะใช้กฎเกณฑ์พิจารณาดังนี้คือ

1.1.1 อัตราผลตอบแทนต่อยอดขาย (Return on Sales)

$$- \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ยอดขายสุทธิ}}$$

อัตราส่วนนี้แสดงให้เห็นถึง ความสามารถในการหากำไรของเจ้าของฟาร์ม โดยเปรียบเทียบจากกำไรสุทธิต่อยอดขายของฟาร์มแต่ละขนาดในรอบระยะเวลาเดียวกัน เพื่อทราบว่ามีกำไรสุทธิเป็นร้อยละเท่าใดของยอดขาย

1.1.2 อัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุน (Return on Investment)

$$- \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{เงินลงทุน}}$$

เป็นการคำนวณหาผลตอบแทนเงินลงทุนในทางบัญชีของเจ้าของฟาร์มโดยนำเอากำไรสุทธิมาเปรียบเทียบกับเงินลงทุน อัตราผลตอบแทนในการลงทุนนี้ วัดค่าในรูปอัตราส่วนที่คิดเป็นร้อยละของผลกำไรสุทธิต่อเงินลงทุน โดยเงินลงทุนในที่นี้หมายถึงรายจ่ายเป็นทุน หรือสินทรัพย์ทั้งหมดที่เจ้าของฟาร์มนำมาลงทุนในการทำฟาร์มยกเพื่อให้ได้นกไปจำหน่ายนั่นเอง

1.2 การวัดสถานภาพด้านรายได้ - ค่าใช้จ่ายของเกษตรกร (สมศักดิ์ เปรียบพร้อม 2526 : 23) ค่าที่จะนำมาวัดในการพิจารณาอยู่ในรูปอัตราส่วน 3 ชนิด เพื่อที่จะทราบถึงความสามารถในการได้มาซึ่งรายได้ที่จะเพียงพอต่อการชดเชยค่าใช้จ่ายต่างๆได้มากน้อยเพียงใด และรายได้สุทธิหรือกำไรสุทธิจะคงเหลืออยู่เท่าใด ถ้าเกิดเหตุการณ์ที่ทำให้รายได้เปลี่ยนแปลงไป เจ้าของฟาร์มจะสามารถเปลี่ยนแปลงปรับปรุงค่าใช้จ่ายส่วนใดได้บ้าง ซึ่งจะทำกำไรเพิ่มหรือลดลงมากน้อยเพียงใด อัตราส่วนที่ใช้ในการคำนวณ ได้แก่

1.2.1 อัตราส่วนค่าใช้จ่ายผันแปรในการเลี้ยงนกกต่อรายได้รวมของเกษตรกร

- ค่าใช้จ่ายผันแปรทั้งหมดในการเลี้ยงนกกระทา

รายได้รวม

1.2.2 อัตราส่วนค่าใช้จ่ายคงที่ในการเลี้ยงนกกระทาต่อรายได้รวม

- ค่าใช้จ่ายคงที่ทั้งหมดในการเลี้ยงนกกระทา

รายได้รวม

1.2.3 อัตราส่วนค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงนกทั้งหมดต่อรายได้รวม

- ค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการเลี้ยงนกกระทา

รายได้รวม

1.3 การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนในเชิงเศรษฐกิจ (Economic Analysis) เป็นการพิจารณาในระยะเวลาดำเนินการ ภายใน 1 ปี เพื่อให้ทราบถึงอัตราผลตอบแทนที่เกิดจากการทำฟาร์มเลี้ยงนกกระทา โดยคำนึงถึงต้นทุนทั้งหมดซึ่งสามารถแยกออกเป็นต้นทุนผันแปรและต้นทุนคงที่มีผลทำให้กำไรสุทธิมากน้อยเพียงใด และในส่วนของต้นทุนผันแปรที่เกิดขึ้นซึ่งเป็นต้นทุนผันแปรของต้นทุนการเลี้ยงนกทั้งหมด ควรมีผลสัมพันธ์กับการเกิดผลผลิตมากน้อยเพียงใดในรูปกำไรส่วนเกิน อัตรากำไรส่วนเกินที่ได้ชี้ให้เห็นถึงแนวโน้มของจุดคุ้มทุนได้ง่ายด้วยโดยสูตรที่ใช้คำนวณ ได้แก่

1.3.1 อัตราผลตอบแทนต่อต้นทุนการเลี้ยงนก - กำไรสุทธิ X 100

ต้นทุนการเลี้ยงนก

1.3.2 อัตรากำไรส่วนเกินต่อต้นทุนการเลี้ยงนก - กำไรส่วนเกิน X 100

ต้นทุนการเลี้ยงนก

กำไรส่วนเกิน หมายถึง ส่วนแตกต่างระหว่างรายได้กับต้นทุนผันแปร ในการทำฟาร์มเลี้ยงนก

ต้นทุนการเลี้ยงนก หมายถึง ค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการทำฟาร์มเลี้ยงนก จนกระทั่งขายผลผลิตคือไข่และลูกนกได้

2. การวิเคราะห์จุดเสมอตัว (Break-Even Analysis)

การวิเคราะห์จุดเสมอตัว เป็นเทคนิคในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนคงที่ ต้นทุนผันแปร และกำไร จุดเสมอตัวนี้เป็นจุดที่เกิดจากการดำเนินการผลิตที่มีรายได้เท่ากับรายจ่ายพอดี ไม่ได้กำไรและไม่ขาดทุน มีประโยชน์ช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับแผนกำไรว่ากิจการควรจะผลิตในปริมาณเท่าใด หรือมีค่าขายเท่าใดจึงจะเริ่มมีกำไร มีสูตรการคำนวณ ค่าขาย ณ จุดเสมอตัว ดังนี้คือ

$$\text{ค่าขาย ณ จุดเสมอตัว} = \frac{\text{ต้นทุนคงที่}}{1 - \frac{\text{ต้นทุนผันแปร}}{\text{รายได้}}}$$

ค่าขาย ณ จุดเสมอตัวของฟาร์มทั้ง 3 ขนาดที่ได้นี้ไม่สามารถจะนำมาเปรียบเทียบกันได้ เนื่องจากขนาดฟาร์มต่างกัน จึงต้องเปรียบเทียบจากอัตราระดับปลอดภัยของฟาร์มแต่ละขนาด ซึ่งเป็นอัตราส่วนของยอดขายที่ลดต่ำลงไปได้จนกระทั่งถึงจุดเสมอตัว และหลังจากนั้นกิจการจะเริ่มขาดทุน นั่นคือ ระดับปลอดภัย (Margin of Safety - M/S) คือ ส่วนที่ยอดขายเกินจุดเสมอตัวโดยจะคำนวณเป็นอัตราส่วนของรายได้ดังนี้ คือ

$$\text{อัตราระดับปลอดภัย} = \frac{\text{รายได้ของฟาร์ม} - \text{ค่าขาย ณ จุดเสมอตัว}}{\text{รายได้ของฟาร์ม}} \times 100$$

นอกจากการวิเคราะห์จุดเสมอตัวและระดับปลอดภัยดังกล่าวแล้ว กิจการทางด้านเกษตรกรรม เช่นฟาร์มนกกระทา ซึ่งมีรายได้เป็นเงินสดทั้งหมด และต้นทุนคงที่บางส่วนไม่ใช่รายจ่ายเงินสด คือ ค่าเสื่อมราคา กับค่าจ้างแรงงานในครัวเรือน จึงสมควรวิเคราะห์จุดเสมอตัวเงินสด (Cash Break-even Analysis) ด้วย เพื่อพิจารณาว่ารายได้จากค่าขายเงินสดจะคุ้มกับรายจ่ายที่เป็นเงินสดเมื่อใด ทำให้เห็นถึงกระแสเงินสดไหลเข้าและกระแสเงินสดไหล

นอกจากการดำเนินการ ถ้ากิจการมีรายจ่ายคงที่ที่เป็นเงินสดจำนวนน้อย กิจการก็อาจดำเนินการต่อไปได้ตราบดีที่ผลิตหรือขายสินค้าอยู่เหนือจุดเสมอตัวเงินสด หรือถ้าดูในแง่ความเสี่ยงเกี่ยวกับการที่กิจการจะสามารถชำระหนี้ได้หรือไม่ จากจุดเสมอตัวนี้ก็จะทำให้ทราบได้ว่ามีความเสี่ยงมากน้อยเพียงใดด้วยในฟาร์มแต่ละขนาด (ปัญญา ตันติยวงศ์ 2520 : 58-59) มีสูตรในการคำนวณดังนี้

$$\text{ค่าขาย ณ จุดเสมอตัวเงินสด} - \frac{\text{ต้นทุนคงที่ที่เป็นเงินสด}}{1 - \frac{\text{ต้นทุนผันแปร}}{\text{รายได้ที่เป็นเงินสด}}}$$

$$\text{อัตราระดับปลอดภัย} - \frac{\text{รายได้ที่เป็นเงินสด} - \text{ค่าขาย ณ จุดเสมอตัวเงินสด}}{\text{รายได้ที่เป็นเงินสด}} \times 100$$

3. ระยะเวลาคืนทุน (Payback Period)

เป็นวิธีการที่ใช้เพื่อพิจารณาว่าโครงการที่ต้องการลงทุนนั้นจะให้ผลตอบแทนที่เป็นเงินสดรับสุทธินานเท่าใด จึงจะคุ้มกับเงินลงทุนที่จ่ายเป็นเงินสด วิธีนี้เป็นวิธีที่ง่ายและรวดเร็ว แต่ไม่ได้คำนึงถึงค่าของเงินตามระยะเวลา จึงเหมาะสมกับการใช้พิจารณาเพื่อตัดสินใจลงทุนในโครงการที่มีระยะเวลาคืนทุนสั้น เช่น การลงทุนเลี้ยงนกกกระทา ซึ่งมีรอบการผลิตที่จะได้ผลตอบแทนประมาณ 1 ปี ผลการคำนวณจะทำให้ได้ระยะเวลาคืนทุนของการตัดสินใจลงทุนเลี้ยงนกกกระทา โดยใช้อัตราส่วนดังนี้

$$\text{ระยะเวลาคืนทุน} - \frac{\text{เงินลงทุน}}{\text{กำไรสุทธิต่อปี}}$$

กำไรสุทธิที่เป็นเงินสด หมายถึง เงินสดรับสุทธิต้องรอด ซึ่งจะไม่รวมรายจ่ายที่ไม่เป็นเงินสด

เงินลงทุนสุทธิ หมายถึง เงินสดจ่ายลงทุนในสินทรัพย์ไว้ใช้ในฟาร์มแต่ละขนาด

1. วิเคราะห์อัตราผลตอบแทนในการทำฟาร์มเลี้ยงนกกระทา

ในการเปรียบเทียบการดำเนินงานของฟาร์มทั้ง 3 ขนาดเพื่อหาขนาดการลงทุนที่เหมาะสม ซึ่งจะให้ผลตอบแทนสูงสุดนั้น ไม่สมควรเปรียบเทียบด้วยต้นทุนและรายได้ที่เป็นจำนวนเงินเพราะฟาร์มมีขนาดต่างกัน ควรทำการเปรียบเทียบในลักษณะของอัตราส่วนมากกว่า จึงได้คำนวณหาอัตราผลตอบแทนที่จะใช้เปรียบเทียบกันไว้ในตารางที่ 4.27 โดยแยกพิจารณาได้ดังนี้

ตารางที่ 4.27 แสดงอัตราผลตอบแทนในการทำฟาร์มเลี้ยงนกกระทา

	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	แหล่งที่มา
1. รายได้รวม	116,862	221,412	425,104	ตารางที่ 4.21
2. ต้นทุนผันแปร	77,825	133,767	267,578	ตารางที่ 4.14
3. ต้นทุนคงที่	17,857	39,075	66,041	ตารางที่ 4.14
4. ต้นทุนรวม	95,682	172,842	333,619	ตารางที่ 4.14
5. กำไรส่วนเกิน	39,037	87,645	157,526	ข้อ 1 ลบ 2
6. กำไรสุทธิ	21,180	48,570	91,485	ข้อ 1 ลบ 4
7. เงินลงทุน	39,590	99,515	255,460	ตารางที่ 4.5
<u>อัตราส่วน</u>				
อัตราส่วนผลตอบแทนต่อยอดขาย (%)	18.12	21.94	21.42	ข้อ 6 ทหาร 1
อัตราผลตอบแทนในการลงทุน (%)	53.50	48.81	35.81	ข้อ 6 ทหาร 7
อัตราส่วนค่าใช้จ่ายผันแปรต่อรายได้รวม	0.67	0.60	0.63	ข้อ 2 ทหาร 1
อัตราส่วนค่าใช้จ่ายคงที่ต่อรายได้รวม	0.15	0.18	0.16	ข้อ 3 ทหาร 1
อัตราส่วนค่าใช้จ่ายทั้งหมดต่อรายได้รวม	0.82	0.78	0.78	ข้อ 4 ทหาร 1
อัตราผลตอบแทนต่อต้นทุนรวม (%)	22.14	28.10	21.52	ข้อ 6 ทหาร 4
อัตรากำไรส่วนเกินต่อต้นทุนรวม (%)	40.80	50.71	47.22	ข้อ 5 ทหาร 4

1.1 ความสามารถในการหำกำไร พบว่าฟาร์มขนาดกลางมีอัตรำกำไรต่อยอดขายร้อยละ 21.94 สูงกว่าฟาร์มขนาดเล็กและขนาดใหญ่ ซึ่งมีอัตรำร้อยละในระดับใกล้เคียงกันคือ 18.21 และ 21.52 ตามลำดับ ในขณะที่อัตรำผลตอบแทนในการลงทุนฟาร์มขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 53.50 48.81 และ 35.81 ตามลำดับ แสดงว่าฟาร์ม ขนาดเล็กและกลางมีความสามารถในการหำกำไรอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน ส่วนในฟาร์มขนาดใหญ่ซึ่งมีอัตรำส่วนทั้งสองต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับฟาร์มขนาดเล็กและขนาดกลาง โดยเฉพาะอัตรำผลตอบแทนในการลงทุนซึ่งมีผลต่างจากฟาร์มขนาดเล็กและกลางมาก แสดงว่าฟาร์มขนาดใหญ่ ยังมีการใช้สินทรัพย์ค้ำเนินการไปเพื่อการขายและกำไรได้ไม่เต็มที่

อย่างไรก็ตาม จากอัตรำส่วนผลตอบแทนต่อยอดขาย ฟาร์มเลี้ยงนกกกระทำจัดได้ว่า เป็นกิจการที่ให้ผลตอบแทนในระดับสูงน่าพอใจ เมื่อเปรียบเทียบกับอัตรำดอกเบี้ยเงินฝากประจำในปี 2529 ซึ่งเปรียบเสมือนอัตรำค่าเสียโอกาส หมายถึงรายได้สูงสุดที่สามารถหำได้ แต่ต้องเสียไปเนื่องจากได้เลือกเอารายได้ دیگریอย่างหนึ่ง (ปัญญา คณิตยวรรค์, 2516 : 206) คือการลงทุนเลี้ยงนกกกระทำแทน เนื่องจากในรอบปี 2529 ธนาคารไทยพาณิชย์ได้ประกาศลดอัตรำดอกเบี้ยเงินฝากประจำถึง 3 ครั้งคือ

วันที่ 8 เมษายน ลดอัตรำดอกเบี้ยเงินฝากประจำจาก 13% เหลือ 11%
วันที่ 1 กรกฎาคม ลดอัตรำดอกเบี้ยเงินฝากประจำจาก 11% เหลือ 9.5%
วันที่ 8 กรกฎาคม ลดอัตรำดอกเบี้ยเงินฝากประจำจาก 9.5% เหลือ 7.25%

คิดเป็นอัตรำดอกเบี้ยเงินฝากประจำปี 2529 ถัวเฉลี่ย

$$- \frac{3(13\%) + 3(11\%) + 6(7.25\%)}{12} = 9.62$$

จะเห็นว่าอัตรำผลตอบแทนต่อยอดขายเหนือต่อต้นทุนรวมจากการเลี้ยงนกกกระทำ สูงกว่าอัตรำดอกเบี้ยเงินฝากหรือค่าเสียโอกาสในที่นี้

1.2 การวัดสถานภาพรายได้-ค่าใช้จ่ายของเกษตรกรพบว่าสถานภาพรายได้-ค่าใช้จ่ายของฟาร์มทั้ง 3 ขนาด มีระดับใกล้เคียงกัน แม้ว่าอัตรำค่าใช้จ่ายผันแปรต่อรายได้รวมของฟาร์มขนาดเล็กจะสูงที่สุดเป็น 0.67 เพราะรายจ่ายค่าอาหารนกสูง ในขณะที่ฟาร์มขนาดกลางและ

ขนาดใหญ่เพียง 0.60 และ 0.63 และแม้ว่าอัตราส่วนค่าใช้จ่ายคงที่ต่อรายได้รวมของฟาร์มขนาดเล็กเป็น 0.15 ต่ำกว่าขนาดกลางและขนาดใหญ่ ซึ่งเท่ากับ 0.18 และ 0.16 ตามลำดับ เพราะฟาร์มขนาดเล็กมีการลงทุนสินทรัพย์ดำเนินการต่ำกว่าฟาร์มทั้งสองขนาด จึงมีผลให้อัตราส่วนค่าใช้จ่ายทั้งหมดต่อรายได้รวมของฟาร์มขนาดเล็กซึ่งเท่ากับ 0.82 สูงกว่าฟาร์มขนาดกลางและขนาดใหญ่ซึ่งมีอัตราส่วนเท่ากัน คือมีค่าเท่ากับ 0.78 โดยที่กล่าวได้ว่าฟาร์มขนาดกลางและขนาดใหญ่มีสถานภาพด้านรายได้-ค่าใช้จ่ายของเกษตรกรดีกว่าฟาร์มขนาดเล็ก อย่างไรก็ตามหากมีเหตุการณ์ที่ทำให้รายได้เปลี่ยนแปลงไปไม่ว่าจะเพิ่มขึ้นหรือลดลงเกษตรกรอาจต้องนำอัตราส่วนเหล่านี้มาพิจารณาว่า จะทำการเพิ่มหรือลดในค่าใช้จ่ายส่วนใดบ้าง สำหรับฟาร์มขนาดเล็กซึ่งมีสัดส่วนค่าใช้จ่ายทั้งหมดสูงที่สุด ซึ่งเนื่องมาจากค่าใช้จ่ายผันแปรสูงที่สุดนั้น ก็อาจเลือกปรับปรุงค่าอาหารที่ใช้เลี้ยงนกให้ประหยัดขึ้นเพื่อลดต้นทุนในการเลี้ยงที่จะนำมาซึ่งผลตอบแทนที่สูงขึ้นได้

1.3 การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนในเชิงเศรษฐกิจ จากอัตราผลตอบแทนต่อต้นทุนรวมของฟาร์มทั้ง 3 ขนาด พบว่า ขนาดกลาง มีอัตราสูงสุดถึงร้อยละ 28.10 ในขณะที่ขนาดเล็กและขนาดใหญ่มีอัตราใกล้เคียงกันเป็นร้อยละ 22.14 และ 21.52 ตามลำดับ ทำนองเดียวกันกับอัตรากำไรส่วนเกินต่อต้นทุนรวม ฟาร์มขนาดกลางเป็นร้อยละ 50.71 ในขณะที่ฟาร์มขนาดเล็กและขนาดใหญ่ เป็นร้อยละ 40.80 และ 47.22 แสดงว่าในระยะนี้คือภายใน 1 ปี นั้น ฟาร์มขนาดกลางจะให้ผลตอบแทนดีที่สุดในเมื่อเทียบกับต้นทุนทั้งหมด และยังให้ กำไรส่วนเกินที่จะไปชดเชยต้นทุนคงที่สูงด้วย ซึ่งเหมาะกับการพิจารณาในการลงทุนเกี่ยวกับ สินค้าเกษตรกรรมที่มีความเสี่ยงเรื่องผลผลิตและราคาขายอยู่แล้ว ดังนั้นเมื่อใดที่ต้องประสบกับปัญหาและราคาของผลผลิตตกต่ำ การลงทุนในฟาร์มขนาดกลางจะมีความเสี่ยงต่อการขาดทุนน้อยกว่าฟาร์มขนาดอื่นๆ และน้อยที่สุดด้วย

กล่าวโดยสรุป จากอัตราส่วนที่แสดงผลตอบแทนทั้งหมดในตารางที่ 4.27 พบว่า ฟาร์มขนาดกลางให้อัตราส่วนผลตอบแทนที่น่าพอใจมากกว่าอีก 2 ขนาด ทั้งในเรื่องของความสามารถในการหากำไร การวัดสถานภาพรายได้-ค่าใช้จ่ายของเจ้าของฟาร์ม และการวิเคราะห์ผลตอบแทนในเชิงเศรษฐกิจ

2. การวิเคราะห์จุดเสมอตัว

ตารางที่ 4.28 แสดงการเปรียบเทียบค่าขาย ณ จุดเสมอตัว ของฟาร์มแต่ละขนาด

	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	แหล่งที่มา
1. รายได้รวม (ที่เป็นเงินสด)	116,862	221,412	425,104	ตารางที่ 4.21
2. ต้นทุนผันแปรรวม (ที่เป็นเงินสด)	77,825	133,767	267,578	ตารางที่ 4.13
3. ต้นทุนคงที่รวม	17,857	39,075	66,041	ตารางที่ 4.14
4. ต้นทุนคงที่ที่เป็นเงินสด	1,200	12,360	15,744	ตารางที่ 4.13
5. ค่าขาย ณ จุดเสมอตัว	53,457	98,713	178,220	(3) 1-(2) (1)
6. ค่าขาย ณ จุดเสมอตัวเงินสด	3,592	31,224	42,487	(4) 1-(2) (1)
7. อัตราระดับปลอดภัย (%)	54	55	58	$\frac{[(1)-(5)]}{100}$ (1)
8. อัตราระดับปลอดภัยที่เป็นเงินสด (%)	97	86	90	$\frac{[(1)-(6)]}{100}$ (1)

จากตารางที่ 4.28 พบว่า ค่าขาย ณ จุดเสมอตัวของฟาร์มขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เท่ากับ 53,457 บาท 98,713 บาท และ 178,220 บาท ตามลำดับ การที่ฟาร์มขนาดเล็กมีค่าขาย ณ จุดเสมอตัวต่ำที่สุดไม่ได้หมายความว่าฟาร์มขนาดเล็กดำเนินงานดีที่สุด ทั้งนี้เพราะขนาดของฟาร์มต่างกันและต้นทุนคงที่ต่างกัน ดังนั้นสิ่งที่อาจจะเปรียบเทียบกันได้ก็คือ การเปรียบเทียบยอดขายสุทธิกับยอดขาย ณ จุดเสมอตัวของแต่ละฟาร์ม การเปรียบเทียบดังกล่าวเรียกว่าการคำนวณระดับปลอดภัย

จะเห็นว่าอัตราระดับผลตอบแทนของฟาร์มทั้ง 3 ขนาด อยู่ในระดับใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 54 55 และ 58 และฟาร์มขนาดใหญ่มีอัตราระดับผลตอบแทนสูงสุด หมายความว่าฟาร์มขนาดใหญ่ขายได้สูงกว่าราคาขาย ณ จุดเสมอตัวถึงอัตราร้อยละ 58 ของรายได้ ซึ่งจะเป็นส่วนกำไรที่จะไปชดเชยต้นทุนคงที่

ส่วนค่าขาย ณ จุดเสมอตัวเป็นเงินสดของฟาร์มขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ เป็น 3,592 บาท 31,224 บาท และ 42,487 บาท ตามลำดับ โดยอาหารระดับผลตอบแทนที่เป็นเงินสดได้ด้วยสูตรเดิมเป็นอัตราร้อยละ 97 86 และ 90 ตามลำดับ ฟาร์มขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ ซึ่งพบว่าฟาร์มขนาดเล็กเป็นฟาร์มที่สามารถทำกำไรไปชดเชยต้นทุนคงที่ที่เป็นเงินสดได้เร็วที่สุด เพราะมีอัตราระดับผลตอบแทนสูงถึงร้อยละ 97 ของรายได้ที่เป็นเงินสด ในขณะที่ระดับผลตอบแทนของกรณีโดยรวมต้นทุนไม่เป็นเงินสดพบว่า ฟาร์มขนาดใหญ่ให้ระดับผลตอบแทนสูงสุด ซึ่งแสดงว่าฟาร์มขนาดเล็กและขนาดกลางมีอัตราการเพิ่มขึ้นของต้นทุนคงที่ที่ไม่เป็นเงินสดต่อยอดขาย (ส่วนใหญ่คือค่าจ้างแรงงานในโรงเรือน) สูงขึ้นมากกว่าอัตราการเพิ่มของฟาร์มขนาดใหญ่ ดังนั้นการเลี้ยงนกกระทาที่เป็นการใช้แรงงานในครัวเรือนแล้วควรทำเป็นฟาร์มขนาดเล็ก เพราะให้ระดับผลตอบแทนที่เป็นเงินสดสูงสุด แต่ถ้าต้องการขยายการลงทุนออกไปและมีการจ้างแรงงานประจำเข้ามาช่วยแล้ว ฟาร์มขนาดใหญ่จะมีระดับผลตอบแทนสูงสุด อย่างไรก็ตามจากระดับผลตอบแทนพบว่า ฟาร์มทั้ง 3 ขนาด ให้ระดับผลตอบแทนที่น่าพอใจเพราะสูงเกินกว่าร้อยละ 50 ทั้งสิ้นไม่ว่าจะ พิจารณาแบบเป็นเงินสดหรือรวม

3. วิธีระยะเวลาคืนทุน (Payback Period - PB) เป็นวิธีพิจารณาว่าโครงการลงทุนนั้นต้องใช้เวลาเท่าใดจึงจะทำให้เงินศรับสุทธิทั้งหมดคุ้มกับเงินลงทุนที่จ่ายไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.29 แสดงการเปรียบเทียบระยะเวลาคืนทุนของฟาร์มแต่ละขนาด

	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	แหล่งที่มา
1. รายได้รวม	116,862	221,412	425,104	ตารางที่ 4.21
2. ต้นทุนที่เป็นเงินสด	77,825	133,767	267,578	ตารางที่ 4.13
3. กำไรที่เป็นเงินสด	39,037	87,645	157,526	ข้อ 1 ลบ 2
4. เงินลงทุนสุทธิ	39,608	99,515	255,460	ตารางที่ 4.5
5. ระยะเวลาคืนทุน	1 ปี	1ปี2 เดือน	1ปี 7เดือน	ข้อ 4 ทหาร 3

กำไรที่เป็นเงินสด หมายถึง เงินศรับสุทธิต้องวัด ซึ่งจะไม่รวมรายจ่ายที่ไม่เป็นเงินสด
เงินลงทุนสุทธิ หมายถึง เงินสดจ่ายลงทุนในสินทรัพย์ไว้ใช้ในฟาร์มแต่ละขนาด

จากการวิเคราะห์การลงทุนโดยวิธีระยะเวลาคืนทุนของฟาร์มทั้ง 3 ขนาดจะเห็นได้ว่าการลงทุนเลี้ยงนกกกระทาของฟาร์มขนาดเล็กให้ระยะเวลาคืนทุนเร็วกว่าฟาร์มขนาดกลางและขนาดใหญ่ คือใช้เวลาเพียง 1 ปี เท่านั้น และพบว่าระยะเวลาคืนทุนของการเลี้ยงนกกกระทาจะอยู่ระหว่าง 1ปี ถึง 1 ปี 7 เดือน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทสรุป ปัญหา และข้อเสนอแนะ

อาหารเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมนุษย์ ความต้องการอาหารทำให้มนุษย์รู้จักการเลี้ยงสัตว์ นกกระทาเป็นสัตว์ปีกอีกชนิดหนึ่งในประเทศไทยที่มีการเลี้ยงไว้เป็นอาหารมานานกว่า 30 ปี แหล่งที่มีการเลี้ยงมากอยู่ในแถบภาคกลางของประเทศ และกระจายไปในภาคอื่นๆบ้างเล็กน้อย แต่ยังไม่แพร่หลายนัก ไข่และเนื้อนกกระทาใช้เป็นอาหารได้เป็นอย่างดี ทั้งตามภัตตาคาร และร้านอาหารทั่วไป

นกกระทาเป็นสัตว์มีปีก ตัวเล็กกว่าไก่ มีชีพจักรสั้น ทนทานต่อความต้านทานโรคเลี้ยงง่าย เหมาะสมกับสภาพอากาศในประเทศไทย การเลี้ยงนกกระทาโดยทั่วไปในฟาร์มหนึ่งๆ จะเลี้ยงนกพันธุ์ ฟักไข่เพื่อจะขึ้นนกไข่ในฟาร์ม ระยะเวลาตั้งแต่ระยะฟักไข่และเลี้ยงลูกนกจนกระทั่งออกไข่ได้รวมเป็นเวลา 2-3 เดือน เกษตรกรจะมีรายได้จากการเก็บไข่ลงไปเป็นเวลาประมาณ 8 เดือน จึงปลดคนกขาย นกกระทาที่จะให้ผลดี เกษตรกรต้องให้อาหาร น้ำ และอุณหภูมิที่เหมาะสมกับนก เพื่อให้นกสมบูรณ์มีอัตราการให้ไข่สูง การเลี้ยงนกกระทาไม่ต้องใช้แรงงานและอุปกรณ์ต่างๆมากนัก ใช้เงินลงทุนน้อยและให้ผลตอบแทนเร็ว

ในการศึกษาค้นทุนและผลตอบแทนการเลี้ยงนกกระทานี้ ได้ศึกษาจากตัวอย่างของฟาร์มที่มีการเลี้ยงแบบครบวงจร คือ มีการเลี้ยงนกพันธุ์ การฟักไข่ และเลี้ยงนกไข่ในฟาร์มในรอบปี 2529 โดยแบ่งขนาดฟาร์ม ตามจำนวนนกที่เลี้ยงไว้ในฟาร์มได้เป็น 3 ขนาดคือ ฟาร์มขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่

ผลจากการศึกษาในด้านการผลิต พบว่าอัตราการให้ไข่เฉลี่ยของนมแม่พันธุ์ในฟาร์มทั้ง 3 ขนาด อยู่ระหว่างร้อยละ 70-72 โดยฟาร์มขนาดใหญ่ แม่พันธุ์มีอัตราการให้ไข่เฉลี่ยสูงที่สุด อัตราการฟักไข่ได้ลูกนกในฟาร์มขนาดกลางและขนาดเล็กเฉลี่ยร้อยละ 71 ในขณะที่ฟาร์มขนาดใหญ่ได้อัตราเฉลี่ยร้อยละ 70 ทั้งนี้เนื่องจากงานฟักไข่เป็นงานละเอียดอ่อน ฟาร์มขนาดกลางและขนาดเล็กซึ่งส่วนใหญ่เจ้าของเป็นผู้เลี้ยงเอง ย่อมให้ความสนใจมากกว่าฟาร์ม

ขนาดใหญ่ที่ใช้ลูกจ้างประจำทำงานในโรงเรือน อัตราการให้ไข่ของนกในฟาร์มทั้ง 3 ขนาด ฟาร์มขนาดใหญ่มีอัตราการให้ไข่เฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 73 สูงกว่าฟาร์มขนาดกลางและขนาดเล็ก ซึ่งได้ค่าเป็นร้อยละ 70 และ 71 ตามลำดับ จึงสรุปได้ว่า การทำฟาร์มเลี้ยงนกกระทาขนาดใหญ่ให้ผลผลิตสูงสุด

ในด้านต้นทุนการผลิตของฟาร์มเลี้ยงนกกระทา ค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่เป็นค่าอาหารนก ถึงร้อยละ 60 ของค่าใช้จ่ายทั้งหมด นอกนั้นเป็นค่าแรงงานประมาณร้อยละ 13 ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ร้อยละ 10 และค่าใช้จ่ายต่างๆร้อยละ 17 การลงทุนในสินทรัพย์ของฟาร์ม นกกระทา ส่วนใหญ่เป็นค่าโรงเรือน ตู้ฟัก และกรงนก สำหรับฟาร์มขนาดใหญ่เท่านั้นที่มีรถบรรทุกเป็นยานพาหนะเพื่อใช้ขนส่งไข่ และในการวิเคราะห์ต้นทุนในการผลิตในฟาร์มทั้ง 3 ขนาด เพื่อศึกษาเปรียบเทียบ ได้แบ่งต้นทุนการผลิตออกตามผลผลิตคือ ต้นทุนลูกนกและไข่นก และได้ต้นทุนลูกนกของฟาร์มขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ เฉลี่ยตัวละ 1.04 1.06 และ 0.97 บาท ตามลำดับ ส่วนต้นทุนไข่นกของฟาร์มขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เฉลี่ย ฟองละ 0.20 0.20 และ 0.17 บาท ตามลำดับ ต้นทุนการผลิตต่อหน่วยของฟาร์มขนาดใหญ่จึงต่ำที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจากค่าอาหารซึ่งเป็นต้นทุนที่มีสัดส่วนสูงที่สุดในค่าใช้จ่ายทั้งหมดนั้น ฟาร์ม ขนาดใหญ่ซึ่งต้องใช้ปริมาณมาก ใช้วิธีสั่งซื้อวัตถุดิบมาผสมเป็นอาหารให้นกกิน จึงได้ ราคาถูก กว่าฟาร์มขนาดเล็กและขนาดกลางซึ่งใช้ปริมาณน้อยจึงต้องจ่ายในราคาแพงกว่า ทำให้ต้นทุน ลูกนกและไข่นกของฟาร์มขนาดใหญ่ถูกกว่าขนาดเล็กและขนาดกลาง

ในด้านผลตอบแทนจากการลงทุนเลี้ยงนก ฟาร์มขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ เฉลี่ยขายไข่ได้ในราคา 0.23 0.25 และ 0.21 บาทต่อฟองตามลำดับ เนื่องจากในปี 2529 มีฟาร์มเลี้ยงเฉพาะนกไข่ขนาดเล็กเกิดขึ้นมาก ทำให้มีปริมาณไข่ในท้องตลาดมาก ประกอบกับตลาดไม่เห็นมาตรฐานในด้านขนาดและคุณภาพของไข่ จึงทำให้ราคาขายไข่นกในตลาดต่ำลงมาก ฟาร์ม ขนาดใหญ่ซึ่งมีปริมาณผลิตมาก แม้จะสามารถขายส่งให้ตลาดเจ้าประจำได้ในราคาสูง เช่นเดียวกับฟาร์มขนาดเล็กและขนาดกลาง แต่ปริมาณไข่ที่เหลือต้องขายให้ตลาดรองไปในราคาถูก จึงทำให้ราคาขายถัวเฉลี่ยฟาร์มขนาดใหญ่ต่ำกว่าฟาร์มขนาดกลางและขนาดเล็ก ส่วนการขายลูกนกกำหนดให้ทุกฟาร์มขายได้ในราคาตัวละ 2 บาท ซึ่งเป็นรายได้ขั้นต่ำที่ทุกฟาร์มสามารถขายนกได้

ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการดำเนินงานของฟาร์มทั้ง 3 ขนาด ได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 เรื่อง คือ การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทน การวิเคราะห์จุดเสมอตัว และการวิเคราะห์ระยะเวลาคืนทุน พบว่าฟาร์มขนาดเล็กมีระยะเวลาคืนทุนสั้นที่สุดเพียง 12 เดือน หรือ 1 ปี และมีอัตราระดับปลอดภัยที่เป็นเงินศร้อยละ 97 สูงกว่าฟาร์มขนาดกลางและขนาดใหญ่ เนื่องจากฟาร์มขนาดเล็กเกษตรกรใช้แรงงานของตนเองและในครอบครัวทั้งสิ้น ค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสดจึงต่ำ ประกอบกับใช้เงินลงทุนในสินทรัพย์น้อย จึงทำให้ฟาร์มขนาดเล็กเหมาะที่จะเป็นอาชีพเสริมของเกษตรกรผู้สนใจหรือผู้ลงทุนซึ่งใช้แรงงานของตนเอง โดยจะมีอัตราผลตอบแทนในการลงทุนสูงกว่าฟาร์มขนาดกลางและขนาดใหญ่ด้วย ส่วนฟาร์มขนาดกลางและขนาดใหญ่โดยเฉลี่ยแล้วมีอัตราผลตอบแทนใกล้เคียงกันโดยฟาร์มขนาดกลางจะมีอัตราสูงกว่าฟาร์มขนาดใหญ่เล็กน้อย เนื่องจากฟาร์มขนาดกลางแม้จะมีต้นทุนการผลิตถูกและใช้น้ำสูงกว่าฟาร์มขนาดใหญ่ แต่สามารถขายไขนกกได้ในราคาสูงกว่าฟาร์มขนาดใหญ่ ซึ่งมุ่งที่ปริมาณขายมากกว่าราคาขาย และจากการที่มีปริมาณขายหรือผลผลิตมากนี้มีผลให้ต้นทุนของฟาร์มขนาดใหญ่ต่ำที่สุด ฉะนั้นระหว่างการลงทุนในฟาร์มขนาดกลางและขนาดใหญ่จึงควรคำนึงถึงตลาดที่รองรับให้มีมากพอจึงจะสามารถเลือกลงทุนในฟาร์มขนาดใหญ่ได้ นอกจากนี้แล้วฟาร์มขนาดใหญ่ยังใช้เงินลงทุนในสินทรัพย์สูงกว่าฟาร์มขนาดกลาง จึงทำให้อัตราผลตอบแทนในการลงทุนต่ำ และระยะเวลาคืนทุนนานกว่าฟาร์มขนาดกลาง 5 เดือน

อย่างไรก็ตามฟาร์มทั้ง 3 ขนาดนี้ให้อัตราผลตอบแทนต่างๆซึ่งแสดงถึงความสามารถในการหากำไรได้สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำในปี 2529 ซึ่งหมายถึงอัตราค่าเสียโอกาส ณ ที่นี้

ปัญหาและข้อเสนอแนะ

การเลี้ยงนกกะทาในประเทศไทยได้มีการทำเป็นการค้ามานาน แต่ยังคงอยู่ในวงแคบ ทั้งนี้เนื่องจากยังไม่เป็นที่นิยมในการบริโภคเหมือนไข่ไก่ ปัจจุบันการเลี้ยงนกกะทาได้มีการขยายตัวกันมากขึ้น ทั้งในหมู่ผู้เลี้ยงและเกษตรกรผู้สนใจ การเลี้ยงนกกะทามีปัญหาหลายอย่างที่ควรได้รับการพิจารณาแก้ไข ผลจากการศึกษาเพื่อวิเคราะห์วิจัยเรื่องต้นทุนและผลตอบแทนการเลี้ยงนกกะทาจะพิจารณาควบคู่กันไปทั้งปัญหาและข้อเสนอแนะ โดยจำแนกตามปัญหาแต่ละด้านดังนี้

ปัญหาด้านการผลิต

1 การปักชำ ยังมีอัตราการปักชำออกเป็นลูกนกค้ำ โดยทั่วไปอัตราการปักชำเฉลี่ย ประมาณร้อยละ 60-70 ซึ่งเป็นอัตราที่ผู้เลี้ยงยังไม่พอใจ และพยายามศึกษาหาวิธีเพิ่มอัตราการปักชำทั้งด้วยการสอบถามและศึกษาเอกสารเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้ตุ้มปักชำ เพราะในฟาร์มหนึ่งๆ งานปักชำนับว่ามีความสำคัญและใช้เวลาประมาณครึ่งหนึ่งของงานทั้งหมดในฟาร์มกับทั้งต้นทุนลูกนกก็มีผลต่อต้นทุนไข่นกด้วย

ข้อเสนอแนะ

เกษตรกรควรจะได้สังเกตและศึกษาวิธีการใช้ตุ้มปักชำอย่างละเอียดจนมีความชำนาญ เนื่องจากงานปักชำเป็นงานที่ต้องการเวลาและความเอาใจใส่มาก เพื่อปรับสภาพในตุ้มปักชำให้เหมาะสมกับไข่นกที่อยู่ภายในตู้ตลอดช่วงอายุการปัก โดยพยายามศึกษาหาสาเหตุความสูญเสียของไข่นกที่นำเข้าสู่ตุ้มปักชำเหล่านี้เพื่อแก้ไขปัญหาคือได้ตรงกับสาเหตุ จึงได้มีการรวบรวมผลการปักชำและข้อแก้ไขไว้ดังในตารางที่ 5.1

นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับการปักชำอีกคือ อุปกรณ์ตุ้มปักชำควรปรับปรุงให้ทันสมัยเหมาะสมกับการใช้งานในเรื่องการควบคุมอุณหภูมิ ความชื้น การระบายอากาศ และการกลับไข่นก เพื่อเพิ่มผลผลิต ส่วนไข่นกเชื้อซึ่งมีอัตราการปักชำออกต่ำอาจเนื่องมาจากไข่นกเชื้อไม่แข็งแรง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5.1 แสดงการตรวจสอบผลของการฟักไข่และข้อแก้ไข

ข้อบกพร่อง	อาจเนื่องมาจากสาเหตุ	วิธีแก้ไข
1. ไข่ใสๆไม่มีวงเลือกหรือ การเจริญของเชื้อลูกนก	1. การผสมพันธุ์ไม่ดี 2. เก็บไข่ไว้นาน 3. พ่อแม่พันธุ์ไม่สมบูรณ์ 4. ชังนกไว้ในที่คับแคบ	1. ใช้พ่อแม่แข็งแรง ผู้ 1 เมีย 2-3 ตัว 2. เอาไข่เข้าฟักภายใน 7 วัน 3. เลี้ยงนกให้สมบูรณ์
2. ไข่มีวงเลือก ค่อยไข่ดูเห็น เชื้อเจริญน้อยขนาดเล็ก	1. อุณหภูมิตู้ฟักสูงไป 2. ไข่ถูกอากาศเย็นจัด 3. ฟุ่่งนกพันธุ์ไม่สมบูรณ์หรือ สมบูรณ์ มีโรคระบาด 4. อาหารมีวิตามินต่ำ หรือหญ้าสด	1. หมั่นดูอุณหภูมิตู้ฟัก 2. อย่าให้ไข่เย็นจัด 3. อย่าเอาไข่จากฟุ่่งนกที่ไม่ มีโรคระบาด 4. เพิ่มน้ำมันตับปลา โบกระถิน
3. ไข่ตายมากระหว่าง 10-15 วัน	1. อุณหภูมิฟักผิดๆ 2. การระบายอากาศไม่พอ 3. อาหารไม่ถูกส่วน	1. ควบคุมเครื่องบังคับความร้อน ให้พอเหมาะ 2. ให้มีการระบายอากาศให้เพียงพอ 3. เพิ่มวิตามินในสูตรอาหาร
4. ลูกนกเจริญเป็นตัวเต็มที่แล้ว แต่ตายโดยไม่มีอาการเปลือก	1. กลับไข่ไม่ถูก 2. ผลของการผสมพันธุ์ 3. ใช้ความร้อนผิด	1. กลับไข่วันละ 3-8 ครั้ง 2. เลือกไข่จากสายเลือดที่ฟักออกดี 3. ระวังอุณหภูมิ
5. ลูกนกเจาะเปลือกแล้วตายใน เปลือกมาก	1. ความชื้นเฉลี่ยต่ำ 2. ความร้อนเฉลี่ยต่ำ 3. ความร้อนมากไปชั่วขณะ	1. รักษาปรอทตู้เปียก 85-90 องศาฟาเรนไฮต์ 2. รักษาระดับความร้อนให้พอดี สม่ำเสมอตลอดเวลา 3. ระวังอุณหภูมิขึ้นลงมาก
1. ไข่ดูแห้งเหี่ยวโดยมีเปลือกติดตัว	1. ให้ระดับปรอทตู้เปียก 90 2. ขณะฟักความชื้นต่ำ	องศาฟาเรนไฮต์ขึ้นไป หลัง วันที่ 15 ของการฟัก 2. เมื่อเริ่มเจาะเปลือกเพิ่มเป็น 90-95 องศาฟาเรนไฮต์ ที่ ปรอทตู้เปียก (Wet bulb)
7. ลูกนกตายโดยมีไข่ติดตัวเปียก	1. อุณหภูมิเฉลี่ยต่ำ 2. ช่องอากาศที่ไข่เล็กไป 3. เนื่องจากใช้ความชื้นสูงไป	1. ใช้อุณหภูมิให้ถูกต้อง 2. เพิ่มการระบายอากาศ 3. ลดความชื้นลง

ข้อบกพร่อง	อาจเนื่องจากสาเหตุ	วิธีแก้ไข
8. ตัวลูกนกเล็กและกินลูกนกไม่เรียบร้อย	<ol style="list-style-type: none"> 1. ใช้ไซไซขนาดเล็กฟัก 2. ความชื้นต่ำ 3. อุณหภูมิฟักต่ำไป 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ฟักไซไซขนาดหนัก 10 กรัมขึ้นไปและไม่เกิน 15 กรัม 2. รักษาความชื้นให้ถูกต้อง 3. รักษาอุณหภูมิให้ถูกต้อง
9. ลูกนกตัวใหญ่อ่อนแอ	<ol style="list-style-type: none"> 1. อุณหภูมิฟักเฉลี่ยต่ำ 2. ระบายอากาศไม่ดี 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ใช้อุณหภูมิฟักให้ถูก 2. ระบายอากาศให้ดี
10. ลูกนกขนสั้นเกรียน	<ol style="list-style-type: none"> 1. อุณหภูมิสูงไป 2. ความชื้นต่ำ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ใช้อุณหภูมิให้ถูก 2. ให้ความชื้นให้พอ
11. ลูกนกฟักออกเร็วไปและมีเลือดที่สะดือ	<ol style="list-style-type: none"> 1. อุณหภูมิสูงไป 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ระวังอุณหภูมิให้ถูกต้อง
12. ลูกนกออกช้า ไข่เริ่มเจาะเอาวันที่ 19 หรือช้ากว่า	<ol style="list-style-type: none"> 1. อุณหภูมิเฉลี่ยต่ำ 2. ผู้ฟักไม่ค่อยดูแลตู้ฟัก หรือปรอทเวลาอากาศหนาว 	<ol style="list-style-type: none"> 1. หมั่นตรวจปรอทและปรับอุณหภูมิ (ควรเอาใจใส่ดูแลในระหว่างฤดูหนาวให้มากเป็นพิเศษ)
13. จำนวนลูกนกพิการมีมาก	<ol style="list-style-type: none"> 1. ปากบนปากล่างไม่ครอบกัน เป็นเพราะพันธุกรรม 2. ตาบอดเป็นเพราะอาหารผิดปกติ 3. นิ้วเท้าจุ่มเป็นเพราะอุณหภูมิ 4. คอปิดเป็นเพราะอาหาร 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คัดนกไม่ดีทิ้ง 2. ดูแลอุณหภูมิให้ดี 3. ควรเพิ่มวิตามินเอ อี และ บี 2 หรือ แมงกานีส ในสูตรอาหารนกพันธุ์

ที่มา : ภาควิชาสัตวบาล คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, การฟักไข่, เอกสารเผยแพร่ สำหรับประชาชน, 2529

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. วัตถุประสงค์ผสมอาหารเลี้ยงนก เช่น รำ ปลายข้าว กากถั่วเหลือง ปลาป่น ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ที่ใช้ผสมเป็นอาหารเลี้ยงนก มีการเปลี่ยนแปลงราคาสูงขึ้น ในบางครั้งเป็นผลให้ค่าอาหารนกซึ่งเป็นต้นทุนแปรได้ส่วนใหญ่ในการเลี้ยงนกเพิ่มสูงขึ้น การเลี้ยงไปใช้วัตถุประสงค์ที่มีราคาถูกกว่าทดแทนอาจมีผลต่อการไข่ของนกเนื่องจากเปลี่ยนอาหาร นอกจากนี้คุณภาพของวัตถุประสงค์ที่ใช้ผสมอาหารมีความผันแปรค่อนข้างสูงทำให้ยากแก่การตรวจสอบเรื่องการปลอมปนของพ่อค้า

ข้อเสนอแนะ

สำหรับเรื่องวัตถุประสงค์ผสมอาหารนก อาจสรุปข้อเสนอแนะได้ว่า เกษตรกรควรศึกษาคุณค่าของวัตถุประสงค์ที่ใช้ผสมอาหารและซื้อวัตถุประสงค์จากแหล่งซึ่งเชื่อถือได้

3. อุปกรณ์การเลี้ยง การจัดรางน้ำ รางอาหารให้นกแต่ละกรง ควรใช้เทคนิคในการประหยัดแรงงานและป้องกันไม่ให้นกขาดน้ำกินได้ ฟาร์มทั่วไปไม่คำนึงถึงเวลาที่เสียไปในการเติมน้ำให้นกในแต่ละกรง การจัดอุปกรณ์การเลี้ยงที่ดีจะช่วยประหยัดเวลาและเพิ่มผลผลิตในฟาร์มได้

ข้อเสนอแนะ

รางน้ำสำหรับกรงนกไข่ ควรจัดระบบเป็นรางยาวตลอด มีก๊อกเปิดน้ำสะอาดเข้าและถ่ายน้ำทิ้งในแต่ละชั้น หรือใช้ถ้วยน้ำอัตโนมัติไว้ในกรงนกเพื่อเป็นการประหยัดน้ำ แต่อุปกรณ์เหล่านี้ราคาสูง จึงควรเปรียบเทียบให้คุ้มกับการช่วยประหยัดแรงงานและเพิ่มผลผลิต

4. อากาศเสีย . ภายในโรงเรือนเลี้ยงนกระเพาะจะมีกลิ่นจากมูลนกซึ่งมีผลให้มีเทศบาลบัญญัติห้ามเลี้ยงนกในเขตเทศบาลเพราะส่งกลิ่นรบกวนผู้อยู่อาศัยในชุมชนเดียวกัน เนื่องจากกลิ่นจากมูลนกทำลายสุขภาพผู้เลี้ยงและนกได้

ข้อเสนอแนะ

ควรหมั่นทำความสะอาดกรงนกต่างๆ โดยกวาดมูลนกออกมาจากโรงเรือนจะช่วยให้อากาศเสียจากกลิ่นเหม็นของมูลนกลดลงได้ นอกจากนี้การทำความสะอาดบ่อยครั้งจะช่วยให้ทำความสะอาดได้ง่ายและอาจคิดพัดลมระบายอากาศเพื่อช่วยให้อากาศถ่ายเทได้ดีขึ้นด้วย

5. เกษตรกรขาดประสบการณ์ในด้านเทคนิคการเลี้ยงนก การที่เกษตรกร นกกระทา ได้ผลผลิตต่ำหรือประสบปัญหา ส่วนหนึ่งเป็นเพราะเกษตรกรขาดประสบการณ์ในการเลี้ยง

ข้อเสนอแนะ

เกษตรกรควรชวนหาความรู้เพิ่มเติมจากนักวิชาการ หรือผู้มีประสบการณ์ด้านการเลี้ยงนกเพื่อปรับปรุงฟาร์มของตนให้ดีขึ้น ปัจจุบันมีภาควิชาสัตวบาล คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นแหล่งที่จะให้เกษตรกรทั่วไปสอบถามได้

ปัญหาด้านการตลาด

ปัญหาใหญ่คือไข่นกยังมีการบริโภคกันน้อยเพียงตามภัตตาคาร คนทั่วไปยังไม่ยอมรับการนำเนื้อนกมาปรุงอาหารรับประทานเช่นเดียวกับ หมู เป็ด และไก่ นอกจากนี้อาจแจกแจงเป็นข้อย่อยได้ดังนี้คือ

1. การมีผู้เลี้ยงรายย่อยมาก อาจทำให้มีผลผลิตออกสู่ตลาดมากเกินไปเกินความต้องการของผู้บริโภค และเกิดการแข่งขันสูง ดังเช่นภาวะที่เกิดขึ้นแล้วในช่วงปลายปี 2529
2. พ่อค้าคนกลางกดราคาเมื่อมีผลผลิตออกสู่ตลาดมาก
3. ขาดแหล่งประสานงานให้ข้อมูลด้านการตลาดในการติดต่อซื้อขายลูกนก อุปกรณ์การเลี้ยงต่างๆ ตลอดจนข้อมูลด้านวิชาการเกี่ยวกับเทคนิคการเลี้ยงในระดับท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะ

1. เกษตรกรควรจะศึกษาแนวโน้มและความต้องการของตลาดในระยะสั้นๆ 5-6 เดือน เพื่อเตรียมนกขึ้นกรงไข่ หรือปลดนกเพศเมียขาย ถ้าราคาไข่ในตลาดมีแนวโน้มลดลง
2. พยายามหาแหล่งตลาดใหม่ๆ เพื่อเป็นการระบายผลผลิตต่างๆ ในฟาร์ม เช่น ไข่นก ลูกนก นกขุน มูลนก กล่าวคือ เพิ่มช่องทางการจำหน่ายและเน้นการขายเพื่อให้ได้ราคาสูงขึ้น โดยการบรรจุผลิตภัณฑ์ให้ชวนสนใจนำไปบริโภค เพราะต้นทุนส่วนใหญ่เป็นต้นทุนผัน

แปร จึงควรเพิ่มกำไรโดยคำนึงถึงอัตราผลตอบแทนมากกว่ากำไรที่เป็นจำนวนเงิน ดังเช่นฟาร์มขนาดใหญ่แม้จะมีระดับการผลิตมาก ต้นทุนการผลิตต่ำ แต่เนื่องจากขายไข่นกได้ราคาต่ำ จึงทำให้อัตราผลตอบแทนกำไรสุทธิต่อยอดขายอยู่ในระดับต่ำกว่าฟาร์มขนาดกลาง

3. ในกลุ่มเกษตรกรระดับท้องถิ่น ควรร่วมมือกันจัดตั้งสมาคม กลุ่มเกษตรกร หรือสหกรณ์ เพื่อให้เกิดอำนาจต่อรองกับผู้ขายส่ง อีกทั้งใช้เป็นแหล่งข้อมูลด้านการตลาดและสนับสนุนอาชีพการเลี้ยงนกด้วย

4. การแปรรูปผลผลิตเพื่อเพิ่มความต้องการในตลาด โดยให้สามารถใช้เป็นวัตถุดิบในการปรุงอาหารได้มากขึ้น ด้วยการแนะนำสูตรอาหารและคุณค่าอาหารที่ได้จากไข่และเนื้อนก ซึ่งให้คุณค่าอาหารตามหลักโภชนาการเช่นเดียวกับไก่หรือเป็ด เพื่อให้ประชาชนทั่วไปนิยมบริโภคเป็นประจำเช่นเดียวกับไข่และเนื้อของเป็ด หรือทำให้สามารถเก็บรักษาไว้ได้นาน เช่น การอัดกระป๋อง การแช่แข็ง เป็นต้น ให้ไข่และเนื้อนกเป็นวัตถุดิบเข้าสู่อุตสาหกรรมต่อไป อันเป็นผลให้สามารถขยายผลผลิตออกสู่ตลาดในต่างประเทศได้

ปัญหาด้านการเงิน

ปัญหาด้านการเงินของฟาร์มนกกระทามีน้อย เนื่องจากใช้เงินลงทุนน้อย อุปกรณ์ต่างๆ และค่าตัวนกราคาไม่แพงนัก การลงทุนของเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นการลงทุนแบบใช้เงินลงทุนส่วนตัว โดยเริ่มจากการเลี้ยงนกไข่ซึ่งให้ผลตอบแทนเร็วเพราะสามารถออกไข่ให้เก็บขายได้ภายใน 2-3 เดือน จึงเป็นมูลเหตุจูงใจให้เกษตรกรทั่วไปสนใจอาชีพนี้ นอกจากนี้เกษตรกรยังขาดแหล่งเงินกู้ที่มีอัตราดอกเบี้ยต่ำ เพราะเกษตรกรไม่มีหลักประกันมากพอในการขอกู้ การขยายเป็นกิจการขนาดใหญ่จึงทำได้ยาก เนื่องจากต้องขยายกิจการจากเงินทุนส่วนตัวที่ได้จากการเลี้ยงนก หรืออาชีพอื่นๆ เป็นส่วนใหญ่

ข้อเสนอแนะ

เกษตรกรที่มีเงินทุนไม่มาก ควรจะลงทุนในฟาร์มขนาดเล็กก่อน เมื่อมีกำไรแล้วจึงขยายเป็นฟาร์มขนาดใหญ่ และหาแหล่งเงินกู้ได้ง่ายๆ จากการซื้ออาหารเป็นเงินเชื่อให้สอดคล้องกับการขายไข่นกหรือเนื้อนก เพื่อให้ได้เงินมาชำระค่าอาหารนก

การศึกษาเรื่องต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนการลงทุนเลี้ยงนกกกระทา ทำให้เห็นว่าธุรกิจนี้มีความสำคัญทางเศรษฐกิจและนำลงทุนมาก เป็นอาชีพเสริมที่ดีสำหรับเกษตรกรทั่วไป การขยายการผลิตมากขึ้นจะทำให้อุปทานมากกว่าอุปสงค์ได้ อันจะมีผลต่อราคาขาย ดังเช่นสินค้าในภาคเกษตรอื่นๆ เช่น ไข่เป็นต้น ฉะนั้นในการลงทุนเลี้ยงนกกกระทาสิ่งที่สำคัญคือขนาดการเลี้ยงที่เหมาะสมกับความต้องการของตลาด เกษตรกรจึงควรตื่นตัวและติดตามการเคลื่อนไหวในตลาดอยู่เสมอเพื่อปรับโครงสร้างการผลิตในฟาร์มให้สอดคล้องกับตลาด เช่น ในกรณีที่เนื้อนกเป็นที่ต้องการของตลาด เกษตรกรอาจทำได้ 2 วิธีคือ เพิ่มการเลี้ยงนกพันธุ์การฟักไข่ขายลูกนก หรือเลี้ยงจนเป็นนกขุนเพื่อคั้นนกเทศผู้ขายเป็นนกเนื้อ และเทศเมียขายเป็นนกไข่ จากการศึกษาถึงต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนการลงทุนเลี้ยงนกกกระทาจะช่วยให้เกษตรกรและผู้สนใจลงทุนได้ตระหนักถึงอัตราผลตอบแทนที่จะได้รับจากธุรกิจประเภทนี้ซึ่งให้ผลตอบแทนไม่สูงนัก แต่ให้ผลสม่ำเสมอ และมีระยะเวลาการคืนทุนเร็ว ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่ออัตราผลตอบแทนคือ ราคาขาย โดยที่ทั้งเนื้อและไข่ของนกกกระทาเป็นสินค้าที่มีราคาขายต่อหน่วยต่ำ ดังนั้นรายได้ในรูปของจำนวนเงินจึงต่ำด้วย การเพิ่มผลผลิตควรจะเป็นการเพิ่มอัตรากำไรมากกว่าผลกำไร กล่าวคือ การรักษาระดับราคาขายและต้นทุนการผลิต ด้วยการเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต อัตราการฟักไข่ อัตราการให้ไข่ของแม่ และอัตราเลี้ยงรอดของนกในฟาร์มให้เพิ่มมากขึ้น ด้วยการพยายามศึกษาเทคนิค วิธีการเลี้ยง และการจัดสุขภาพในโรงเรือนให้ดี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย